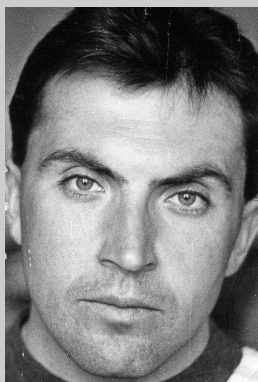

Алекс Родін

Пісні Нескінченності
На високій небесній орбіті

2008—2014

Алекс Родін

Пісні Нескінченності
На високій небесній орбіті

Київ
Alex Rodin World
2024

Родін А. Пісні Нескінченності / Алекс Родін. – Київ: Alex Rodin World, 2024. – 142 с.

Повний текст тут:

https://chtyvo.org.ua/authors/Rodin_Aleks/Pisni_Neskinchennosti/

<https://drive.google.com/file/d/10NAkS-iRE6PhbdjlqPxS4C6Ur0VKtWcn/view?usp=sharing>

У книгу ввійшли в українському перекладі збірки «Пісні нескінченності» (2008—2011) і «На високій небесній орбіті» (2012—2014). Текст відредаговано і місцями скорочено.

Чи не надто пафосна назва – «Пісні Нескінченності»? Але в нашому Вічному Місті, тисячолітньому Києві відчувати цю нескінченність просто. Вийти на високу гору, в один з парків над Дніпром – і от вона, ця нескінченність. Небеса і далекий обрій, який кличе душу полетіти туди.

Ця книга присвячена подорожам вулицями міста, де мить вічності чи вітер сили торкається нас не менше, ніж на польових дорогах Придніпровської України. Ці маленькі оповідання створені в 2008—2014 роки.

Для мене то був оптимістичний період – здавалося, що життя справді тече тільки вгору, і з кожним днем воно стає кращим і цікавішим. Такий настрій відобразився в цій книзі. З того часу багато що змінилося, і життя на жаль загалом не стало кращим. Тому дещо із написаного тоді сьогодні вже може здаватися недоречним.

Але мені хочеться залишити свою мрію тим, хто буде це читати. І зберегти свій настрій тих років – у метафізичних небесах Інтернету.

Десь на високій небесній орбіті...

Зміст

Пісні Нескінченності (2008—2011)

Пісні про незбагненне
Нова лінія
Далекі вогні
Час для себе
Музика ночі
Гра, що зветься «життя»
Сонячна риба
Дорога, в якій немає кінця
Моя любов завжди з тобою
Острів свободи
Єдина реальність
Рюкзак
Дім для душі
Храм ранкової зорі
Життя вдалося
Шляхи в Нескінченність
Свобода від себе
Мій світ
Алхімія високих станів
Тільки юності я хочу поклонятися
Рожева акація
Герой та героїня
Атоми всесвітньої порожнечі
Sunset beach
Tilia Cordata
Наші душі – як зорі
Бродяга Сансари
Вечірнє світло
Епіноія
Енергії
Роки та століття
Екзистенція
Небесні течії
Сіре світло ночі
Фантазії літнього ранку
Історія життя
Порожнеча чистого буття
Поклик осені
Слова сонячному променю
Біле місто
Минуле не повертається

Чарівність світу
Осінній місяць
Людяність
Скринька із цінної деревини
Є вулиці як ріки
Шлях білих хмар
Трохи недбало
Містика існування
Розкрите вікно ночі
Філософія повільного життя
Мелодії неповторності
Тіло блаженства
Простір музики й світла
Саме лише небо
Незнання глибше, ніж знання
Квітка небес
До самої нескінченності
Metamusic
Магнетизм життя
Радіо Нірвана
Коли починається ніч
Три зорі
Live the Search
Невловима справжність світу
Випадкові перехожі
Епіцентр
Ім'я твоє – Реальність
Екологія повсякденності
День народження
Свій світ
Космічне посвячення
Під щасливою зіркою
«Не можна одержати без віри»
Літо пляжної йоги
Там, де живе любов
У всьому на світі

На високій небесній орбіті (2012—2014)

У нескінченність
Trek Ultralight
Даль безтілесних сірих просторів
Миттєвості
Полетіти разом з вітром
Solar Wind

Дівчина з волоссям кольору сонця
Колесо повноти буття
Просто жили, як хотіли
Лінії долі
Моє серце назавжди там
Ласкаве літо
Золота вежа Сходу
Сонячна порожнеча
Пісні ночі
Для тих, хто в драйві
Пісок між пальцями
Ніколи
На високій небесній орбіті
Семантичний Всесвіт
Божественний мінімалізм
Тут і зараз
Усе буде добре
Під недосяжним небом
Білий чайник
Оболонська мрія
Шукачі позамежного
Небо й земля
Філософія вільного пошуку
На край світу
Замкнена на себе хвиля
Lux Futura
Cosmic Factory
Дім біля пляжу
У спогляданні далі
Infinity Beam
Альтаір і Vega
У світлі небесної нескінченності
Не залишаючи слідів
Ми були як боги
Моє покоління
Коли нас не буде
Дорога ця не має кінця

**Відлуння минулих років
(2024)**

Небо осені
Південний міст
Дракон
Zen Kiss
Іпомея

Пісні Нескінченності
(2008–2011)

Пісні про незбагнення

У своїх інших книгах я розповідав про нескінченність, що входить у серце на дорогах мандрів. Але в житті є не тільки подорожі з рюкзаком польовими дорогами, лісами чи ярами – в ньому є багато повсякденності в місті. А в цій повсякденності теж іноді відкривається нескінченність – нехай лише на коротку мить, але ця мить дарує сенс усьому іншому.

Ці короткі розповіді про життя у місті створювалися, щоб передати певну енергію. Як доповнення до ранкової чашки кави – для настрою. Колись у минулі століття це могли бути якісь казки чи філософські притчі, але в наш час – інший формат, і я сам створюю для себе той формат, який хочу.

Тому це – пісні про нескінченність життя, що відкривається на вулицях міста, у старих дворах, на зупинках автобусів чи в поїздах метро.

Хто співає ці пісні? І кому? Спершу здавалося, що це я співаю небесній Нескінченності.

Але потім стало ясно, що насправді все не так просто.

Це вона, сама Нескінченність співає через мене свої пісні.

Пісні про незбагнення.

Нова лінія

Узимку наприкінці 2008 року я багато ходив без всякої мети вулицями міста в пошуках вражень і смаку реальності. Часто мої шляхи пролягали біля магазину «Нова лінія», який відкрили тоді на Харківському шосе, недалеко від станції метро «Вирлиця».

На початку зими в холі магазину виставили на продаж два плетені з ротанга крісла-гойдалки та на додачу до них ще й плетений столик. На кріслах були красиво розкладені картаті пледи, а на столику стояла пляшка вина й два келихи. Плетені меблі завжди подобалися мені, тому крісла привернули увагу. Не скажу, що ці крісла були якимось особливими – бачив я і красивіше, але саме ці крісла чимось запам'яталися.

Фантазія малювала картину, як ці крісла зі столиком куплять хлопець із дівчиною (або чоловік з жінкою), які починають нове життя і хочуть обставити квартиру, де вони збираються поселитися. У цих кріслах вони будуть сидіти вечорами, молоді й красиві, тримаючи в руках келихи з вином і розмовляючи про щось, відомому лише їм двом. У келихах буде відблискувати вечірнє світло, а за вікном – безкрайня даль небес. Усе життя буде пролягати перед ними, як ця небесна даль, і всі двері долі будуть легко відчинятися перед ними.

У цей момент розум за своєю підлою звичкою почав породжувати думки про те, що коли пройдуть роки, то з молодих, струнких і гарних, ці хлопець із дівчиною стануть старими, товстими й хворими, а плетені крісла будуть брудними й вкритими пилом... Але я відкинув ці думки – вони були примітивними і банальними, а здатність розуму породжувати такі думки давно вже відома.

А для мене у цих двох плетених кріслах із пледами був важливий настрій – спрямованості життя в нескінченну даль.

Це був настрій нової лінії.

Нової лінії життя. І долі.

Далекі вогні

На моїй вулиці, що йде уздовж Дніпра, є невеликий магазин. Улітку це людне місце, але взимку все стихає, і я іноді купую в цьому магазині свіжий хліб та сир. Магазин як магазин, немає в ньому нічого особливого, але коли ввечері виходиш із його дверей, попереду вдалині вогні міста мерехтять за рікою. У морозному повітрі ці вогні переливаються, як зірки, а вітер, що летить з тієї сторони, нагадує про щось велике й неосяжне, і хвилює душу покликом незбагненої свободи.

Коли я приходжу додому, знову бачу ці далекі вогні перед моїм вікном. І тоді я йду на кухню, не запалюючи світло сідаю перед вікном біля теплої батареї, роблю каву, виймаю хліб із сиром і дивлюся у вікно.

Десь на обрії за рікою, там, у самій глибині ночі беззвучно спалахує над обрієм далекий салют як букет із червоних, синіх і зелених квітів ночі.

Ця мить так затягує в себе... на п'ять чи десять хвилин тотального релаксу забути про всі справи, забути про все на світі, забути про самого себе. І тоді мене вже наче і немає, а є тільки запах кави, хліб і сир, тепло від батареї та далекі вогні, що мерехтять, як зимові зірки.

Час для себе

Щодня багато часу я знаходжуся в поїздах метро. Іноді приходять в голову думки, що цей час витрачається безглуздо. Сорок хвилин туди, сорок хвилин сюди... Якщо скласти ці хвилини, то виходять цілі роки життя.

Але одного разу я зрозумів, що цей час належить особисто мені. «Залиш час для себе» – ці слова я прочитав у рекламі одного з магазинів косметики. Гарні слова, що змушують задуматися про час для себе. Адже насправді його не так багато – часу, який дійсно використовується для себе, а не для роботи чи інших повсякденних справ.

А в поїзді метро можна їхати, закривши очі й поринаючи у внутрішній світ – у спогади про минуле, міркування про майбутнє або просто в гру уяви – прозорі води теплих океанів, пронизані сонцем; чи тінисті зелені ліси рідної землі, що шумлять під вітром; а ще білі хмари, що пливуть від обрію до обрію в безкрайніх синіх небесах...

Так, це може стати часом для себе; часом, щоб поринути у свою власну глибину – у те море, у яке впадають усі ріки моїх думок і настроїв.

Море, у якого немає ні дна, ні берегів.

Музика ночі

Коли ввечері я приходжу додому, іноді хочеться сісти в темній кімнаті біля вікна, дивитися на якийсь далекий вогник на обрії й слухати музику – дуже тихо, щоб вона була ледве чутна. Це має бути та музика, що хвилює душу. У кожного з нас така музика своя – душі у всіх різні, і музика для душі не може бути однаковою.

І коли така музика звучить у темній кімнаті, вона несе за собою. І душа летить у небеса, до тих далеких вогників, що мерехтять на обрії. Летить разом з музикою ночі, що створює почуття свободи. І тоді здається, що все в житті можливо, всяку мету можна досягти, і всі шляхи можна пройти. І немає нічого, що може зупинити в польоті душу, що танцює в цю мить свій найкращий танець – разом з музикою ночі.

Гра, що зветься «життя»

Мені подобається їздити в метро через усе місто, іноді без всякої мети – так, прогулятися... Поїзд летить кудись, а ти забуваєш себе, і стаєш, як імпульс в електронних мережах Інтернету, чи як пил, що летить за вітром.

Я атом всесвітньої порожнечі.

Я часто виходжу на одній новій станції метро¹ на іншому краю міста, яка знаходиться біля широкої дороги, що йде від обрію до обрію. Людей на цій станції мало, а я іноді приїжджаю сюди, щоб пройтися.

Якщо вийти праворуч, потрапляєш на дорогу, що йде на схід. По ній завжди несеться потік машин, і коли йдеш цією дорогою до високого вечірнього неба, здається, що забуваєш про все; забуваєш, де я і хто я... і стаєш частиною цього вічного потоку, що не має ані початку, ані кінця.

Якщо сісти на попутну машину, вона доведе в аеропорт. Там можна купити квиток на літак, що летить на схід – десять тисяч кілометрів. А може, навіть ще далі. І тоді здається, що дорога на схід веде в нескінченність – нескінченність життя.

А якщо вийти ліворуч, потрапиш на інший бік дороги, що йде на захід до самого обрію, де заходить червоне сонце. Там, за Південним мостом, видна смуга пагорбів, на яких – величезне місто. Коли я йду цією дорогою до низького вечірнього сонця, його червоно-золоте світло зачаровує, і тоді я теж забуваю про те, хто я, звідки й куди йду, навіщо я живу, а головне – про питання «навіщо взагалі це все». Адже іноді шлях, як і саме життя, буває важливішим ніж мета.

Забути себе. Перебувати в потоці, а потім стати потоком.

Сонце сідає за обрій, над містом починають загорятися різнобарвні вогні, і туди несеться ріка машин.

З нізвідки в нікуди.

Що все це значить? Ніхто не знає. Це просто така гра.

Гра, що зветься «життя».

¹ Станція «Вирлиція», де я часто бував у ті роки

Сонячна риба

Вітер завжди мав для мене важливе значення, особливо вітер зі сходу – напевно, у момент народження наді мною схилилася прекрасна богиня східного вітру і подарувала свій незабутній поцілунок.

Коли ранком я виходжу на вулицю, вітер підхоплює мене й несе за собою... Несе весь день до самого вечора й ночі, несе через пляжі, парки й бульвари, несе через усе Місто Вічності туди, в чого немає назви – у бездонну порожнечу небес, яка переливається над нами неземним сяйвом.

І тоді чарівним стає повсякденний світ; і в ньому можна знайти безліч фантастичних хвилин – ранком, вдень, увечері та вночі. Ці миті вічності можуть бути ледве помітними, але вони продовжують одна одну, і в серці виникає почуття потоку щастя.

І тоді все в житті стає легким, простим і радісним – я пливу в цьому потоці. І тоді вітер життя буде сам нести мене за собою. Потрібно лише іноді махнути крилами, як небесний птах.

Або плавцями, як сонячна риба...

Дорога, в якій немає кінця

Коли ранком я виходжу з дому і йду на станцію метро через різні подвір'я до мене знову й знову приходить одне й те саме почуття. В ньому і спогади про життя, багато років якого пов'язані з вулицями й дворами цього району, і образи багатьох інших людей, знайомих і незнайомих – різних людей... Може навіть – усіх людей одразу. «В єдину мить побачити вічність, величезний світ у зерні піску» як сказав колись давно один англійський поет.

Що це за почуття, що це за настрої? Він приходить, коли я забуваю про себе і стаю частиною цього потоку, у якому ти і я, і всі долі, і все століття, і всі часи... Куди тече цей потік? Що є тим морем, яке готове його прийняти? Розум, схильний до порожнього філософствування, говорить – я знаю, що це за море. Це море на ім'я Смерть. Воно поглинає в собі всі ріки життя і всі людські долі.

А серце, не підвладне розуму; серце, що живе радістю, говорить інше. Небо – от те море, в яке прагнуть усі ріки життя і долі. Це і нескінченне мінливе небо в нас над головами, і фантастичні небеса, які ми населяємо своєю уявою – внутрішні небеса, що перебувають у самій глибині серця.

Якщо так, то я знаю, як назвати почуття, що відкривається мені знову й знову в різні дні на вулицях міста – це почуття нескінченності життя.

Начебто попереду в усіх нас вічність.

І непройдена дорога, у якій немає кінця.

Моя любов завжди з тобою

У мене є невелика шафа із книгами й старими паперами. Іноді буває приємно все це перебирати, згадуючи інтереси та захоплення колишніх років. Там є книги, присвячені східним філософіям і психотерапії, диски з музикою, старі світлини, зроблені на київських пляжах і мапи островів Таїланду. Різні грані життя зійшлися тут воедино – життя вільного мандрівника, заповнене творчими пошуками. Адже я живу як хочу і вільно лечу разом з вітром.

Там є одна книга – маленька, непримітна тоненька потерта книга в паперовій обкладинці з назвою «Де мій дім». Це спогади Костянтина Бальмонта, поета й мандрівника к далеким країнам початку ХХ століття. Колись багато років тому мені читала цю книгу дружина під час наших мандрів з рюкзаками берегами Дніпра. З тих часів у книзі залишилася маленька листівка – «валентинка» у формі сердечка з написом «Моя любов завжди з тобою».

Іноді я виймаю книгу Бальмонта з листівкою, щоб просто потримати її в руках і прочитати напис на листівці.

І це радує.

Острів свободи

З юності, з початку 1970-х для мене важливим місцем стала Русанівка. Там жили друзі тих років, там часто доводилося бувати, а в скромних кав'ярнях того часу і на лавочках парку не раз були довірчі розмови про все те, що замолоду особливо важливо – про життя, про любов, про мрії та про пошуки сенсу існування.

У той час здавалося, що на Русанівці живе більше культурних та вільно мислячих людей, ніж в інших частинах міста. Не знаю, чи справді так було, чи це породження уяви, але цей побудований на намитому піщаному острові новий район, ми жартома називали «острів свободи».

З того часу багато що змінилося в тому районі – він перестав бути новим, більшість друзів тих років опинилися в інших кінцях світу, а публіка там зараз інша. Але мені однаково подобається іноді пройтися знайомими вулицями, згадуючи настрій давніх років.

А в пам'яті залишився образ «острова свободи».

Єдина реальність

Коли весною відключають батареї, у квартирі зникає це джерело тепла, у квітні часто вже не потрібне. А настрої зими остаточно закінчуються, і я завжди за ними трохи сумую. Сумую за прозорими холодними ночами, заповненими вітром і зоряним світлом, коли так приємно сидіти перед вікном біля теплої батареї та дивитися на далекі вогники. А ще сумую за яскравими морозними сонячними днями, пронизаними блиском білого снігу.

Навесні та влітку світ заповнений співом птахів, зеленим листям дерев і настроями людей, що йдуть у своїх справах вулицями міста. А взимку у світі більше порожнечі, вітру й світла – більше нескінченності.

Звідки ця нескінченність приходить в зимовий світ? Не знаю. Напевно, спускається з неба разом зі світлом далеких зірок – узимку ночі довгі, зорі світять більше часу, ніж сонце, і Полярна зірка має владу над світом. І тоді Нескінченність, ця єдина реальність, заповнює собою місто й відчувається у всьому.

Вона, багатоліка, має рідкісну властивість – коли Нескінченність заповнює собою світ, починаєш дивитися на нього так, наче вперше побачив. Цей стан бував колись мабуть у всіх нас у дитинстві та юності, але потім він зазвичай безповоротно минає.

Недарма в одному давньому східному трактаті² було сказано, що немає нічого більш незайманого, ніж реальність – якщо вона відкривається перед тобою, щоразу дивишся на неї так, начебто вперше побачив.

Таким незбагненим чином проявляє себе Нескінченність.

² «Санкхья-Карика».

Рюкзак

У моїх подорожах вулицями міста в пошуках настрою нескінченності життя мій вірний супутник – рюкзак. Колись супутниками були друзі й подруги, а тепер – рюкзак. У цьому немає проблеми, немає нічого сумного – часом я спілкуюся з великою кількістю людей, тому є потреба мати час для себе, щоб походити незнайомими вулицями на околицях міста, де залишитися наодинці з реальністю, коли нас у світі тільки двоє – я та світ.

Ходити містом з рюкзаком я почав років тридцять тому, коли ніхто ще не носив рюкзаки на вулицях, і тому це сприймалося як виклик. Тоді одна дівчина подарувала мені красивий невеликий червоний рюкзак, який їй прислали родичі з Америки.

Зараз мій чорний рюкзак нічим непримітний – з такими багато хто ходить, – але в ньому є все потрібне: пляшка з водою, записні книжки, флешки. У цьому рюкзаку бувають речі, що відображають різні сторони мого життя – хліб, сир та інша їжа; папери по роботі; деякі книги переважно англійською мовою (типу «Бродяги Дхарми» Джека Керуака) і диски з екзотичною музикою. Іноді в цьому рюкзаку бувають права водія й ключі від машини, іноді – закордонний паспорт і квитки на літак у далекі країни. Але головне завдання рюкзака – створювати настрій свободи на вулицях міста.

Коли приходить такий настрій, то йдеш вулицями, куди очі дивляться, забуваєш про те, хто ти й куди прямуєш... стаєш сухим листком або папірцем від цукерки, які несе асфальтом вітер – вільний вітер свободи.

Дім для душі

Біля метро «Чернігівська», де мені подобається часом пройтися, наприкінці зими закінчилося будівництво великого нового будинку із синіми вежами на даху. Перед будинком залишилося декілька сосен, і коли я там буваю, приємно зупинитися під гілкою сосни, дивлячись на вікна будинку, у якому, напевно, ще ніхто не встиг поселитися.

Хотілося б мати квартиру в такому новому будинку, де ще не живуть люди. Відчинити двері, зайти в порожню, чисту й світлу кімнату, де вже закінчені будівельні роботи й вивітрився запах фарби... Поставити на підлогу рюкзак, у якому є все потрібне для життя, вийняти з нього спальний мішок, комп'ютер, улюблену статуетку Будди із храму Ранкової Зорі³.

І залишитися в цій порожній кімнаті із сосною за вікном, де тільки тиша й світло... Залишитися, щоб почати з нуля нове життя.

Чим так приваблює ця порожня кімната? Напевно тим, що нагадує про загадковий і незбагнений внутрішній центр, де перебуває тихий і світлий простір, у якому живе душа.

³ Храм Ват Арун в Таїланді.

Храм ранкової зорі

У Банкоку, у центрі міста є декілька давніх храмів, серед них храм Лежачого Будди та храм Ранкової Зорі на березі ріки Чао Прайя. У Храмі Лежачого Будди є звичай – біля входу купуєш на пару доларів купу дрібних монет, повільно йдеш уздовж сорокаметрової золотої статуї Будди, який лежить на боці, і кидаєш монети в металеві чаші, звільнюючись при цьому від суєтних бажань. Монети дзвенять, падаючи в чаші; людей у храмі багато, і чаш багато, тому весь зал заповнений тихим дзвоном величезної кількості монет. Тоді, слухаючи цей звук, я раптом зрозумів, чого хочеться – простоти і неспішності. Це було моє посвячення у філософію повільного життя.

А в іншому храмі Ранкової Зорі увагу привернула статуя Будди із чорного каменю. Зазвичай обличчя Будди на статуях не має ніякого виразу, що символізує повний спокій; він сидить у йогічній позі, схрестивши ноги. А тут Будда сидів на величезному чорному змії, який згорнувся в кільця, і він перемінив позу. Одна нога була зігнута в коліні, наче він збирався встати, а на обличчі була посмішка – зовсім незвичайна для Будди посмішка, яка зачаровувала – «о, це блаженство двічі народженого»...

Здавалося, він стомився сидіти у спогляданні, тому збирався встати, щоб кудись піти – може, знову радіти життю. Адже за японською легендою про пошуки бика, відображеною в десятках відомих малюнках, коли Будда досяг просвітлення і «блаженства двічі народженого», пошуки закінчилися. Він підвівся і пішов на базар, щоб спілкуватися з людьми. На десятому малюнку зображено, як він сміється.

Мабуть, це саме воно – блаженство двічі народженого.

Життя вдалося

Коли я прокидаюся у своїй кімнаті на килимі від співу птахів за вікном і свіжого весняного вітру, що несе запах квітучому бузку, я бачу як пливуть небом хмари – вони повільно летять на схід, нагадуючи про плин життя, часу й долі.

Колись давно я мріяв пробуджуватися так десь на тропічних островах від теплого вітру, який летить з океану і шелестить листям кокосових пальм. І щоб поруч із мною була струнка красуня кольору шоколаду, яка буде вчити мене танцювати сегу, мамбу чи якийсь інший танець свого острова. Подібні мрії були в молоді роки, мабуть, в багатьох з тих, кому подобалося читати про подорожі.

Але потім виявилось, що в тропіках клімат задушливий, і навіть на маленькому кораловому острові посередині безкрайнього океану температура цілий рік плюс тридцять, тому що така температура води. І просипатися без почуття духоти там можна тільки під шум кондиціонера. А креолки, мулатки та інші жінки з південних морів виявилися насправді не настільки симпатичними, як ті красуні, які ходять вулицями нашого міста.

Тому мені приємно прокидатися у свій день народження у київській квартирі від подуву весняного вітру з ріки й дивитися як пливуть хмари.

Прокидатися з думкою, що життя вдалося.

Шляхи в Нескінченність

Одного разу я сидів на лавочці в непримітному дворіку біля Дарницького вокзалу, дивився на людей та машини і думав про ці спонтанно написані навесні 2009 року маленькі історії, які зібралися, як букет квітів, у книгу «Пісні нескінченності».

Справді, де б ти не був і що б не робив – у дворах, у парках, на пляжах, у поїздах метро або на зупинці автобуса – часом у душі може виникати почуття нескінченності життя, яка відкривається у всьому – у пахошах квітів чи жіночого волосся; у шумі поїздів, що йдуть через міст; у співі міської пташки або в музиці, яка долетіла з машини, що проїхала вулицею. Але чому ця нескінченність життя відкривається не завжди?

Згадалися слова середньовічного німецького мудреця Мейстера Екхарта про те, що час затуляє Бога від людини. Не тільки плин днів, годин і хвилин, а сам дух часу, сам цей потік «хроносу» (як називали його греки), що постійно тече з минулого в майбутнє, і робить неможливим зупинитися в миті тут і зараз. Тому мить вічності трапляється нечасто. Але коли вона приходить, тоді виникає в серці почуття нескінченності життя.

Справа не тільки в часі. Є дещо інше, воно постійно присутнє усередині нас і відгороджує від нескінченності життя. Це розум, а точніше плин думок, «внутрішній діалог».

Нескінченність життя є постійно навколо нас – вона скрізь, у всьому на світі. Тому шляхів у нескінченність незлічима кількість. Вони можуть відкриватися в чому завгодно, і подорож у нескінченність може початися в будь-який момент. Але розум, що постійно веде внутрішній діалог сам із собою, відволікає своїми діалогами душу.

Втім, іноді душі вдається вирватися на волю. Це буває, коли щось торкнулося серця – музика ночі, далекі вогні, або запах весняного вітру – і покликала полетіти за собою на край світу.

У нескінченність.

Звільнитися від себе

Колись давно я задумався про питання, яке здатне змінити все життя – як в одній людині можуть жити одночасно натхнення й дурість, досконалість і обмеженість, геройство й нікчемність? Невже вся ця суміш є «унікальна й неповторна особистість», як пишуть у книгах з психології? І якщо так, то чи потрібна мені ця суміш? Так я прийшов до химерної філософії, в якій є дещо від буддизму. Вона декого зачаровує, а багатьох відштовхує – філософії свободи від себе, від власного «я».

Усі мої книги пронизані образом мандрівника, що йде з рюкзаком берегом убік сонця (неважливо, берегами Дніпра чи тропічних океанів). З кожним кроком він зникає, розчиняється в шумі хвиль, у вітрі та в порожнечі небес. Поки яскраве сонце, що світить в обличчя, не випалить усередині все несправжнє – усе те, що називають «моїм я».

Адже душа народжується в світ, як крапля того прадавнього океану, у якому виникло все живе. Такою душа приходить у світ – вільною від певної форми. А потім навколо неї виникає все більше щільних оболонок, схожих на тісне взуття, яке заважає жити.

І коли вічне сонце зробить свою справу, усередині мене залишиться тільки порожнеча – як кімната із широко розкритими вікнами, з якої викинули весь мотлох, а вітер нарешті видув увесь побутовий сморід. А коли усередині залишиться тільки порожнеча, усе стане легким і ясним, зрозумілим і простим.

Це і є свобода від себе.

Така філософія справді пов'язана з ідеєю буддизму, яка часто лякає розум європейця – насправді нашого «я» не існує, воно лише хвиля на поверхні загального потоку свідомості. Подув вітер життєвих вражень – з'явилися хвилі, виникла видимість «я». Стих вітер – зникли хвилі. Коли знову подує вітер – з'являться інші хвилі.

І так без кінця й без початку.

Мій світ

У мене є улюблений автобус – його номер 51, і часом я їжджу на ньому з Дарниці на Поділ. Колись в юності я жив у центрі міста, і в мене під вікнами зупинявся інший автобус – 41-й. Він їхав через міст Патона, а потім біля Русанівки й Березняків кудись на самий край лівобережної частини міста – куди саме, я не знаю. У ті роки в мене були друзі та подруги на Русанівці, і я часто користувався цим автобусом, який віз мене до «острова свободи». Цього маршруту вже давно немає, як немає «острова свободи» і всього того періоду життя. Але є багато нового, зокрема 51-й автобус⁴. Навіть номери чимось схожі.

Мені подобається, повертаючись зі своїх мандрів вулицями міста, їхати цим автобусом через міст Патона – ліворуч і праворуч відкриваються безкрайні далі над рікою, і в них летять думки та мрії. І прадавнє Місто Вічності на зелених пагорбах над синьою рікою, яка вигинається під горами як китайський знак Ін-Ян під безмежним небосхилом...

В цьому місті перехрещується безліч різних шляхів і доріг, що ведуть з минулого в майбутнє, і тут я міг би прожити все життя. Але водночас звідси легко збиратися в далекий шлях і вирушати кудись на інший край землі.

Це мій світ. І тут я живу своїм – власним життям у моєму світі. Іноді в автобусі у водія чути радіо, але я його не слухаю. Навіщо це мені, вільному мандрівнику, який летить через життя разом з вітром, як перелітний птах?

Адже я живу своїм.

⁴ Цей автобус ходив і в 2024 році, але його маршрут вже був дещо іншим.

Алхімія високих станів

«Як нам видобути золото духу із бруду землі?» – написав колись давній мудрець Тертуліан. От і я часом ставлю собі це питання, коли ходжу вулицями, провулками і дворами мого Міста Вічності. Справді, «бруду землі» скрізь вистачає, точніше навіть не просто бруду земного світу, а людського сміття. Але, незважаючи на це, над будь-якими смітниками розкинулося одне й те саме небо, яке щедро дарує своє блакитне світло, а ще сяйво сонця, місяця й зірок.

І все це пронизує одна й та сама незбагненна Нескінченність – єдина реальність, що дарує нам іноді високі стани свідомості. Стани, коли все у світі стає на своє місце; коли здається, що будь яка мета досяжна, всі двері перед тобою відкриті, а неймовірні мрії здійсненні. А небесний вітер легко й вільно несе за собою у далеку даль...

Уміння добувати ці дорогоцінні, як найкращі діаманти, миті високих станів – це та найвища алхімія, яка набагато складніша й витонченіша, ніж всі спроби середньовічних алхіміків видобувати із ртуті золото.

Тому що це – алхімія духу.

Алхімія високих станів свідомості.

Тільки юності я хочу поклонятися

Такі слова написала більше ста років тому Олена Гуро – давно забута письменниця, яка брала участь в русі футуристів і померла молодою. «Тільки юності хочу я поклонятися» – ці її слова мені часто згадуються.

Адже якщо порівнювати душу з деревом, то в дитинстві воно ще тільки росте, а саме в юності на цьому дереві з'являються квіти. У когось ці квіти великі та яскраві, у когось маленькі й непомітні, але з тонким і ніжним ароматом. А головне, що у кожного ці квіти на дереві душі свої.

Але потім юність минає, квіти відцвітають і опадають, тому що дерево душі зазвичай цвіте тільки один раз за життя. Нечасто буває так, що в деяких творчих людей, поетів і мрійників, воно цвіте постійно, або розцвітає декілька разів – зазвичай це пов'язане з любов'ю. А любов, як відомо, може прийти у будь-якому віці. І подарувати душі крила, щоб летіти в небеса.

Як зростає дерево живить вода, так душу живить та невидима сила, яка постійно тече через світ – з нізвідки в нікуди. І квіти на дереві душі – це пісні, які співає душа кожного з нас.

А вірніше сказати, співає через душу кожного з нас сама Нескінченність. Співає вона ці пісні переважно в молодості, і в цих піснях настрій юності.

Саме тому тільки юності хочу я поклонятися – тільки юності.

Рожева акація

У своїх мандрах Містом Вічності в пошуках настрою метафізичної юності я не шукаю коротких шляхів. Звісно, я можу зрозуміти людей, що поспішають у своїх справах від дому до станції метро, але я не поспішаю нікуди. Тому обираю ті шляхи, на яких можу знайти потрібні тонкі енергії потрібних настроїв.

Зазвичай ці шляхи проходять через парки й бульвари, ближче до зеленої трави й тіні дерев. Цими зеленими шляхами пронизане все місто, і якщо не поспішаєш, можна довго йти в тіні кленів і каштанів, не виходячи на спекотні відкриті місця, де багато людей, машин і шуму.

Із цього можна було б розвинути цілу екологічну філософію, але я не стану цього робити. Не всім воно цікаво. Та й мені самому ця філософія не потрібна. Для мене досить, що в моєму місті все ще багато дерев і парків (незважаючи на всі спроби влади їх вирубувати), і я все ще можу ходити, як мудрий кіт, цими зеленими шляхами. Особливо приємно це робити в травні, коли зацвітає бузок і каштани. Трохи пізніше цвіте явір – велике дерево, квіти якого схожі на зелені пухнаті хвости розміром із дрібний банан. А наприкінці травня розпускається акація – біла й рожева.

Одного разу ранком я йшов зеленою алеєю, і там цвіли дві акації – біла й рожева. Їхні гілки переплелися на тлі яскравого синього неба, на якому ще було видно серп згасаючого місяця. Це поєднання білого й рожевого нагадало мені про чоловічі та жіночі енергії. Чоловічі енергії створюють ідеї та символи, але самі реалізувати та втілити в життя їх часто не можуть. А жіночі енергії мають здатність вирощувати й реалізовувати, але часто не можуть самі створювати нові ідеї.

Коли ці енергії поєднуються, як переплелися гілки білої та рожевої акації, тоді всі двері світу розкриваються, і все стає можливим на шляхах життя.

Але це буває нечасто.

Як нечасто ростуть поруч біла й рожева акація.

Герой та героїня

Поруч із квітучими деревами білої та рожевої акації стояв високий, пофарбований у різні кольори новий будинок. З будинку вийшли хлопець із дівчиною – стильно одягнені, стрункі й гарні, – сіли в дорогу білу машину, виїхали на вулицю й розчинилися в потоці авто... Я бачив їх лише декілька хвилин, але їхні обличчя чимось мені запам'яталися – можливо, настроєм легкості, свободи та радості, який відчувався в них. І я подумав, що якби робив фільм про те, чому присвячені мої маленькі оповідання, ті хлопець із дівчиною могли б стати героями цього фільму – Героєм і Героїнею, імен яких я не знаю та ніколи не довідаюся. Та вони й не потрібні.

У житті бувають неймовірні збіги обставин, і через декілька днів я зненацька зустрів цю пару ще раз в зовсім іншій частині міста, але біля схожого високого нового будинку. Напевно, він живе в одному будинку, а вона – в іншому, у квартирах на верхніх поверхах. Вони їздять один до одного в гості, гуляють разом вулицями, споглядають як заходить чи сходить сонце, і грають у вічні ігри любові – ті ігри, що приводять в рух таємничі та незбагненні дня нас енергетичні механізми Міста Вічності... З одного будинку добре видно інший. Один стоїть на заході, на правому березі ріки, інший – на сході, на лівому.

Більше я цю пару ніколи не бачив, але іноді згадував про них. Якщо простір алхімічної топографії міста, у якому я добуваю із бруду повсякденності високі стани свідомості, це простір мрії та міфу, то ньому є місце для них – фантазійних Героя та Героїні.

Атоми всесвітньої порожнечі

Іноді ранком хочеться написати щось для душі. Не важливо, чи буде хтось колись це читати. Приємний сам процес творчості, тому що при цьому через душу протікає особлива енергія і виникає певний настрій, він живить душу, радує її вже сам по собі. І тоді доля продукту творчості вже не має значення. Можна було б писати вірші на піску, і хвиля, що набігає на берег, змивала б написані рядки. Або на опалому осінньому листі, а потім кидати це листя з високої гори або з мосту, щоб ніс їх вітер. І тоді ці слова (може, прості й тихі, а може великі й грандіозні, як назва безмежного океану) будуть наче порошинки, що летять з вітром в небеса – як атоми всесвітньої порожнечі.

Ранком, вийшовши з дому, я п'ю вуличну каву – для настрою. Можна було б дома випити значно кращу каву «Кіліманджаро», але справа не в якості кави, а в настрої. Тому я п'ю звичайну розчинну каву «Чорна карта» біля маленького магазинчика, де купують каву таксисти та різні інші люди з вулиці. Ці пару хвилин, коли я стою під зеленим деревом і дивлюся на синє небо, на високий новий будинок і на потоки машин на вулиці, відчуваю ранкову прохолоду і смак вітру – а може смак самої реальності, – добре створюють настрій і занурюють у ритми міста, у яких мені перебувати до самого вечора.

«Забудь себе, будь у потоці», як співалося в якийсь пісні давньої епохи 1960-х... Забути себе, увійти в потік, де ти і я – тільки піщинки, що летять за вітром провулками на краю міста, повз забори, заводи, гаражі... Дещо є в цьому таке, що не знаєш, як і назвати. Але воно зачаровує.

Атоми всесвітньої порожнечі...

Всесвітня порожнеча, у якій шелестять незліченні як піщинки атоми... Адже це наші людські душі. Атоми знають, що насправді їх немає – є тільки хвилі у порожнечі, як хвилі на воді. Але кожен з цих атомів живий і справжній, чогось прагне, про щось мріє, когось кохає і кудись летить – з порожнечі небес він виникає та у небесну порожнечу повертається.

Ці атоми всесвітньої порожнечі...

Sunset beach

Коли настає спекотне літо, мої думки все більше займають пляжі. Можливість поринути у води прадавньої ріки та доторкнутися до сипучої стихії піску, яка місцями це збереглася нашому місті. А це рідкісна удача, тому що в більшості міст світу нічого такого немає.

З ранньої весни до пізньої осені я ходжу на декілька улюблених пляжів, де чистіше пісок та менше людей. Є пляжі, на яких добре вранці; а є такі, на яких найкраще, коли заходить сонце.

Бувають дні, коли промені сонця особливо яскраві, синє небо чисте, у світі начебто щось розкривається, а вітер підхоплює та несе за собою. Добре, якщо в такий день можна нічим не займатися, щоб з ранку до вечора мандрувати містом з одного пляжу на інший – у пошуках настрою вічної метафізичної юності, як я це називаю. Юності душі, яка ніколи не закінчується, скільки б років тобі не було... А пляжі можуть давати цей настрій. По суті, для цього настрою не важливо, які саме це пляжі – десь на Сейшельських островах, чи на берегах Дніпра.

Лежати на теплому піску, перебираючи маленькі раковини, сірі, рожеві й жовті... дивитися на блиск сонця на воді чи на сині небеса над містом... І так кожного дня. Тоді сонячна субстанція теплового піску все глибше й глибше проникає в мене, як шум хвиль або як східна музика, що звучить в навушниках. А може як незмінна вічність синього небосхилу над головою. Така моя пляжна йога – не в сенсі якихось фізичних вправ. Адже це висока йога розчинення розуму – в сонячному світлі та сипучому піску.

Особливо приємно після дня, проведеного на різних пляжах і в тінистих парках увечері опинитися на моєму улюбленому березі біля моста Патона, звідки видно, як за київські гори сідає червоне сонце. Лежати на ще не остиглому піску, дивитися як змінюється колір води, як усе темнішими стають небеса над головою, і як червоно-золоте сонце опускається все нижче над пагорбами прадавнього міста. І насолоджуватися вечірньою повнотою радісного дня, що завершується.

Вечірньою повнотою буття.

Tilia Cordata

Після вечора на цьому пляжі, де видно як сідає сонце, мені подобається пройтися в старій частині міста. Я народився у Києві у середині XX століття. Мої батьки були музиканти, вони часто працювали вечорами у консерваторії на вулиці Городецького, а мене залишали в бабусі Олени, яка жила в старому будинку недалеко від консерваторії. Тому значна частина мого дитинства пройшла на цих вулицях. Образ старого Києва, космополітичного міста, у якому змішалася різні народи і культури, якщо десь і зберігся, то саме там, на Городецького. Або на Володимирській, біля Золотих воріт чи університету.

У першій половині червня на вулицях старого міста розквітають липи, і тонкий ніжний аромат заповнив собою вулицю Городецького. Це дерево цвіте золотистими квітами з таким приємним запахом, нічим не схожим на кращі парфуми, що він став для мене символом витонченості життя в прадавньому місті. Витонченості, що увібрала в себе безліч років, віків, доль та імен людей, назв книг і музики, що звучала колись на цих вулицях.

Сама ботанічна назва липи – *Tilia Cordata*, – тішить мій слух, нагадуючи ім'я загадкової красуні, що виходить із дорогої білої машини на вулиці Городецького біля того будинку, де зараз модний магазин. І де пройшло моє дитинство.

І це ім'я, якого немає у людському світі, звучить як акорд стихаючої музики – *Tilia Cordata*.

Наші душі – як зорі

Десь у глибині душі є джерело світла, що не згасає ніколи, і воно як далека зірка. Це світло проникає своїми променями у повсякденне життя та надає йому сенс. Тому душі подібні до зірок, що піднімаються на одному краї неба, проходять над світом кожна своїм шляхом і у своєму сузір'ї, а потім ідуть за обрій, щоб завтра знову з'явитися.

Ще душі подібні до дерев. Але на відміну від дерев душа коріннями росте вгору, в небо, де її батьківщина, а гілками вниз, в земний світ. Іноді ці дерева розцвітають яскравими квітами і дають різні плоди. Буває, що дерево душі не дуже велике і нічим непримітне, але від цього душа не перестає бути живою і справжньою. Вона радіє та засмучується, переживає своє буття у світі та пливе в невідоме в тому потоці існування, який не має ані початку, ані кінця.

Якщо дереву душі не вистачає вологи – а вологою для нього є та життєва сила, якої у всіх більше в молодості, – воно не розростається, залишається лише паростком, і тоді життя душі стає пригніченим і сильно спрощеним. Або вона взагалі перетворюється на світлу точку – як далека і ледве помітна зірка. Душа при цьому не гине, але її життєвий простір буде дуже малим, як зерно. З нього могло вирости велике дерево, але воно не виросло.

А коли дереву душі досить вологи, а його так би мовити ґрунт у небесах родючий, це дерево вільно розростається, цвіте й дає плоди, а життя душі стає складним і багатогранним. Тоді відчуваєш, що це і є повнота буття, а може навіть і щось більше – цілісність буття, коли небесне і земне зустрічаються і беруться за руки.

І тоді наші душі, як зорі, танцюють від радості у безмежних небесах.

Бродяга Сансари

Вранці, коли я виходжу із квартири, закриваю за собою двері, а потім спускаюся сходами вниз, мені подобається дивитися на побілені стіни під'їзду. Може вони не дуже чисті, але справа не в тому. Ці білі стіни нагадують, що попереду – новий день мандрів містом у пошуках вражень і натхнення, без чого неможливий творчий спосіб життя, який я веду.

У цьому способі життя робота й гра переплетені, тому важко сказати, чого в ньому більше: часто і робота, навіть якщо доводиться працювати з ранку до вечора (а буває й таке) починає сприймається як внутрішня гра.

А в білих стінах під'їзду ранком ніби відображається на мить весь мій життєвий світ. Плєжі, на яких я насолоджуюся літнім сонцем і прозорістю води, чи вулиці в різних частинах міста, де я вдихаю аромат нескінченності життя. А ще мої друзі, в яких ціную їмню людську справжність, неповторність. І небеса, у яких моя душа парить, як вільний міський птах.

Бувають дні – зазвичай це найдовші дні літа, – коли такий настрій особливий сильний. Тоді хочеться виходити з дому рано вранці, незабаром після того, як встало сонце. А повертатися вже пізно ввечері, коли сонце сідає, а на іншому краї неба починає підніматися місяць. І весь день десь ходити з рюкзаком...

Адже я бродяга дхарми, як герой книги Джека Керуака. А точніше, бродяга Сансари. Тому що в буддизмі «дхарма» – це істина; бродягами дхарми вважають мандрівних монахів, які живуть у пошуках істини. Але я не монах і не хочу їм бути. А Сансара – це земний світ, яскравий, барвистий і радісний, а не тільки заповнений стражданнями, як вважають буддисти. Адже нескінченність пронизує цей світ завжди й скрізь, робить його живим і справжнім. І він приваблює мене значно більше, ніж пошук істини. Яку я для себе вже знайшов.

Тому я – бродяга Сансари.

Вечірнє світло

Зазвичай я не люблю сидіти дома, адже я бродяга, який у пошуках високих станів мандрує Містом Вічності від одного його краю до іншого; з раннього ранку – до пізнього вечора. Таке моє життя і доля – вони подобаються мені, мої життя й доля. Але іноді бувають дні, коли в мене вдома є справи і потрібно сидіти весь день за комп'ютером, щоб дещо закінчити. Такі дні я сприймаю як необхідність, налаштовую себе, що весь день проведу за роботою, і не дуже переймаюся із приводу того, що життя за вікном проходить повз мене. Адже це лише такий день із багатьох інших днів.

Одного разу в середині літа в неділю дружина займалася на роботі своїми справами, а я теж сидів за комп'ютером. Був спекотний літній день із яскравим сонцем і безхмарним небом, але якщо потрібно працювати – значить потрібно. Вулицею гуляли люди, рікою неслися кудись білі катери, але я закрив вікна, щоб не заважали спека і шум, увімкнув сильніше кондиціонер, і занурився у роботу.

А ближче до вечора, коли сонце пішло на іншу сторону будинку, сині небеса перед вікном стали наповнюватися глибиною – а з мого вікна добре видно небеса і далі. Перед вікном широка ріка й острови, а за рікою – місто. Я знав, що коли настає вечір, з неба почне опускатися в земний світ особливе світло – те «благодатне вечірнє світло», як його назвав хтось із давніх мудреців, яке має властивість входити в душу та привносити в неї умиротворення й спокій, надаючи думкам ясність.

Це світло виникає тільки в дні, коли небо чисте й безхмарне, і воно освітлює кімнату ввечері, коли сонце вже зайшло за будинки. У цьому світлі є щось блакитне – напевно, від синіх небес; а також є щось золотаве – напевно, від відбиття небес у душі людини. А ще у цьому світлі все навколо починає здаватися чарівним і наповненим сенсом. Тому в ньому так легко в одну мить побачити вічність і величезний світ у зерні піску.

А ще в ньому приємно буває поглянути на власне життя, яке тоді здається чашею, наповненою до країв золотавим вином.

П'янким вином повноти буття...

Епіноія

Коли я написав про вечірнє світло, то подумав, що є в місті одне з улюблених місць, де це світло споглядати особливо приємно. Це стародавній храм Софії, на білих стінах якого часто можна побачити «благодатне вечірнє світло». Учора ввечері я був там, сидів на лавці під товстим старим деревом. В центрі міста, де завжди багато шуму від машин, за білими стінами навколо храму здавалося, що час зупинився...

І тоді мені згадалася давня легенда про Софію – «Душу світу». Дві тисячі років тому в Єгипті стало поширюватися вчення гностиків. Деякі історики пишуть, що воно давніше за християнство, і християнська метафізика є лише сильно спрощеною версією гностицизму. Може тому християнство протягом століть старанно викорінювало гностицизм як страшну ересь. Залишилися тільки розрізнені згадування критиків цього вчення і декілька храмів Софії – у Стамбулі, Києві, ще десь. І вже не зовсім зрозуміло, хто така Софія (ім'я якої нагадує Сефіру з кабалістичної космогонії), і яке вона має відношення християнства.

Однак в середині XX століття в Наг Хамаді, місцевості в єгипетській пустелі, були знайдені давні гностичні рукописи – «Євангеліє Грому», «Апокриф Іоанна» та інші (вони були перекладені і доступні в Інтернеті), з яких нарешті стало ясно, у чому була суть вчення гностиків. Перекажу коротко основну його ідею, як я її розумію.

На початку всього була Душа світу – Софія, яка створила із цікавості матеріальний світ і людину. Це була її гра. Світ став розвиватися і жити власним життям. Це настільки захопило Софію, що вона вирішила спробувати зануритися в матеріальний світ, щоб пізнати його. Але матеріальний світ поглинув її, і Софія була подрібнена на незліченну кількість уламків, з яких виникли душі людей. У кожній душі є іскра Софії, яку стали називати Епіноія Світла – джерело світла в душі людини.

Коли матеріальний світ поглинув Софію, Бог-Батько вирішив її врятувати і послав на допомогу свого сина. Це був «космічний Христос», як називали його гностики – не людина, а божественна істота, як і Софія. Христос добровільно спустився в матеріальний світ, щоб урятувати Софію з пастки. Але світ поглинув також і його, і він став розп'ятим на хресті із

чотирьох стихій. Після чого він також був роздрібнений на незліченні частки і увійшов у душу людини, щоб стати образом «Внутрішнього Героя» і нагадувати частці Софії, цій «Внутрішній Жінці» про те, хто вона, звідки і для чого прийшла. А також про можливість повернення до божественного першоджерела.

От таку дивну історію я згадав, сидячи на лавці біля храму Софії. Спершу думав, чи варто про це взагалі писати – адже у нас багато християн, а для них все це суперечить вченню церкви. А потім вирішив, що крім мене може ніхто про це коротко і просто не напише. І легенда про Софію буде поглинена матеріальним світом там само, як і вона сама.

Енергії

Бувають літні дні, коли світ наповнений енергією – небо чисте, світло сяє, вітер прохолодний і свіжий. У такі дні хочеться до самого вечорі бути на пляжі, з якого видно, як сідає сонце, а потім довго гуляти вулицями міста, дивлячись, як догорає червона зоря, а на небі з'являються перші зірки.

Але бувають зовсім інші спекотні літні дні, які поглинають сили. Тоді енергії кудись зникають із світу, навіть на пляжі біля води не дуже цікаво, а гуляти вулицями взагалі не хочеться – задуха така, як десь у Таїланді.

В один з літніх вечорів на пляжі піднявся сильний вітер, сонце зникло за хмарами, а з ріки повіяло холодом. Але пісок нагрівся за день, і в цьому поєднанні холодного вітру, похмурого неба і теплої піску було щось особливо приємне. Лежачи на піску, я міркував про енергії у світі людей.

Одні люди ніби заряджені енергією – вони приваблюють інших і завжди в центрі уваги. А в інших енергії не вистачає – їм нічого не хочеться і все їм нецікаво. Здавалося б, якщо зустрічаються дві людини, наповнені енергією, у них виникне якесь глибоке цікаве спілкування. Але на практиці енергії однієї людини не завжди підходять іншій. Це як музика – якщо двоє люблять музику, це не означає, що їм подобається однакова музика. Тоді виникає враження, що зустрілися жителі різних планет, у яких не стикується щось принципово важливе – начебто дихають вони різним повітрям.

Якщо через обставини, сімейні або робочі, таким людям доводиться спілкуватися, вони гасять одне одного, як вогонь і вода, і тільки марно витрачають свої життєві сили. Адже енергія іншої людини їм не підходить, тому навіть якщо вона є, в ній немає потреби і вона взагалі не цікава. Це як стосунки чоловіка і жінки – зовнішня привабливість обох ще не означає, що вони знайдуть спільну мову. Важко сказати, чому так буває. Мабуть тому, що є різні типи характерів.

А якщо характери і душі підходять одне одному, тоді обмін енергіями відбувається легко, він сприяє взаємному зростанню і розширенню свідомості.

Але таке буває в житті нечасто.

Роки та століття

Приємно буває літнім ранком опинитися на старих вулицях в історичному центрі міста. Людей і машин ще мало, повітря свіже й прохолодне, літають із свистом стрижі, а «небо яскравіше від синього фаянсу», як написала сто років тому одна поетеса про київське небо. Багато років пройшло з того часу, і багато чого змінилося в житті, але небо над містом залишилося так само яскраво синім.

Мені подобається прогулюватися ранком від Золотих воріт до храму Софії... рожеві камені в стінах, такі самі камені фундаментів, викладені на бруківці дорогою до історичного музею. Колись вид прадавніх черепків і князівських мечів мене зачаровував. Було в цьому щось особливе, як нескінченність часу. Як безліч років і століть, що пролетіли над цими зеленими пагорбами.

Особливо добре ці роки й століття відчуються, якщо вийти на край гори, де в парку стоїть пам'ятник князю Володимиру – звідти, від альтанки є вид на нескінченну даль. Це не тільки даль простору, де видно ріку та місто, оточене зеленим кільцем віковичних лісів, але й даль часу. Звісно ж, я не перший, кого зачаровувала ця даль часу на київських горах. І не останній.

Якщо надто сильно поринати в ці давні століття, вони починають стомлювати – до того, що відбувається тут і зараз вони не мають відношення. Тим більше вони не мають відношення до самого настрою «тут і зараз». Але для гри, що зветься «життя», іноді буває так приємно взяти в руку старовинну книгу із пожовтілими сторінками, або доторкнутися до прадавніх каменів у стінах храмів і постояти біля них у тіні вікових дерев.

Екзистенція

Часом мені подобається читати оголошення на стовпах – хтось щось пропонує, продає та купує. Як дотик до ліній життя великої кількості людей, про яких я не знаю нічого – так, тільки легкий дотик... Сама лише екзистенція.

Іноді пишуть щось цікаве на асфальті – «Котик, я тебе люблю» або «Кохане моє мишеня...». І це теж дотик до ліній життя, і навіть до чогось більшого – ліній любові. Ліній існування багатьох людей, про яких я нічого не знаю і ніколи не дізнаюся.

Одного разу я побачив на асфальті оголошення «Ворожу й пророкую долю», написане акуратним дівочим почерком. Так і уявляється мені ця юна та, можливо, симпатична ворожка, що пише свій номер телефону на асфальті лаком для нігтів... Потім я став помічати це оголошення в різних районах міста. З часом написи стерлися, нових вже не було...

А ще мені подобається розглядати обличчя незнайомих людей, не привертаючи їхньої уваги. Не всі, звісно – різні є обличчя. Але багато цікавих. Одного разу на станції метро я бачив чоловіка середніх років – він дивився кудись удалину й ледь помітно посміхався. Його погляд був спрямований у небо. І я подумав, що можливо цієї людини теж торкається нескінченність, і кличе за собою на край світу. До того великого і безмежного, у чого немає ні імені, ні назви, ні форми.

Воістину, життя кожного з нас – неповторна історія, але зазвичай вона невідома іншим. І в кожного у житті бувають такі хвилини, коли його справді торкається вітер нескінченності, хоча мало хто про це замислюється. Але ці миті залишаються в пам'яті, як настрої незрозумілого натхнення, коли допомагає розправити крила саме Життя.

Сама екзистенція

Небесні течії

Одного разу в серпні, коли ночі стали холоднішими, а вода в Дніпрі – прозорішою, я був увечері на пляжі. Людей майже не було, на піску почали з'являтися тіні від вечірнього світла, а на воді – золотава доріжка від сонця, яке опускалося за пагорби правого берега. Як завжди, я перебирав пальцями піщинки й маленькі раковини – для моєї душі це вічна розвага, яка ніколи не стомлює.

А над головою в темному синьому небі пливли пір'ясті хмари – як небесні ріки. Їхній візерунок зачаровував, і я ліг на теплому піску на спину, поринувши в споглядання цих небесних шляхів. Здавалося, що кожна із цих рік тече в небесах по-своєму, супроводжуючи свій рух ледве чутною мелодією. А може пісню, хоча пісні небесних рік нічим не були схожі на людські.

А потім ці пісні почали поєднуватися в загальну симфонію, яка доповнювалася плескотом хвиль. В якусь мить я зрозумів, що засинаю – і справді задрімав у теплому піску, як бродячий пес, освітлений золотавим вечірнім світлом... Цим ласкавим сонячним світлом вечірньої повноти буття.

А пір'ясті хмари так само пливли над головою, як білі й рожеві ріки, але їхня пісня вже стихла.

Адже небесні ріки співають свою пісню нечасто.

І дуже тихо.

Сіре світло ночі

Після вечора на пляжі мені подобається повертатися додому, трохи стомленим, але радісним – від того, що серце сьогодні знову стало схожим на чашу, повну спогадів про хвилини чарівності світу, розсипані непомітно в кожному з наших днів як дорогоцінні камені.

У час вечірньої зорі, коли вулиці освітлені її червоно-рожевим світлом, а вогні машин стають особливо загадковими, чарівність світу на коротку мить наповнює повсякденність. Наче у світі в цей час проявляється дещо більше, ніж сам світ; дещо більше, ніж саме життя... якесь невимовне блаженство буття.

Коли я приходжу додому, у квартирі світло дня вже згасло, але темрява ще не настала, і кімнати заповнені особливим слабким світлом сутінків – сірим світлом ночі.

Я люблю це світло, тому не вмикаю освітлення і проходжу в кімнату, де сідаю на диван, з якого видно місто вдалині та різнобарвні вогники машин, що рухаються через міст. Стіни кімнати в сірому світлі ночі здаються загадковими, а безмежний світ далеких вогнів за вікном починає усе більше проникати в кімнату.

Куди течуть ці вогники на мосту? Одні праворуч, інші ліворуч; одні вперед, інші назад... Що означає ця щоденна гра далеких вогнів?

Цього не знає ніхто...

Не знає, мабуть, навіть і саме сіре світло ночі.

Фантазії літнього ранку

Улітку, коли дні довгі, я іноді буваю ранком на вулиці Городецького. Місто ще спить, і на вулиці нікого немає, тільки у відкритому ресторані сидять перші відвідувачі, схожі на іноземців. Приємно пройтися порожньою вулицею, дивлячись, як перші промені сонця освітлюють верхні поверхи старих будинків, і як міські птахи літають у синьому небі.

Колись, сто років тому, тут кипіло життя і збиралася богемна публіка, поети, художники й музиканти – про це чимало написано в спогадах. Напевно саме тому не раз ранками на цій вулиці я згадував образ мандрівника того часу, художника або письменника, такого як Бальмонт або сам Городецький, який подорожував десь в Африці. Цей відомий у ті роки архітектор, що закінчив своє життя в Ірані, любив не тільки далекі подорожі, а екзотику в повсякденному житті. Я чув, що він купив річкову баржу, побудував на ній невелику літню віллу й поставив цю баржу біля Межигір'я на північ від Києва – там мальовнича місцевість з крутими горами і лісовими долинами⁵. У ті часи все це було дуже незвичайно...

Іноді я думаю, що мені б теж хотілося жити в той час, на початку XX століття, і бути художником – мене завжди зачаровував запах фарб у майстернях моїх знайомих. Не знаю, чи дружив би я з Городецьким, але точно знаю, що бував би на цій вулиці в кав'ярнях серед художників і поетів. А ще знаю, що приєднався б до мандрівників того часу.

А в 1917 році я б виїхав кудись подалі, може слідами Бальмонта на Самоа, щоб там пересидіти неспокійні часи. Адже в ті роки, коли ще не літали пасажирські літаки, далекі країни були справді далекими – туди потрібно було плити на кораблі з Лондона чи Марселя декілька місяців.

Але все це – просто фантазії літнього ранку на тихій вулиці старого міста.

Просто фантазії...

⁵ Зараз там відомий парк «Межигір'я».

Історія життя

У мене під вікнами часто гуляють дикі коти. Не скажу, що під вікнами незаймана природа, але деякі дерева й кущі ще залишилися. Там всю весну й літо ми із дружиною часто спостерігали життя котячого сімейства – як сіра кішка черепахової масті вивела вперше маленьких кошенят, як вони поступово росли, почали лазити на дерева; як вони грали один з одним і пізнавали довколишній світ.

Особливо привертало увагу одне кошеня – ми назвали його Білохвостик, тому що він мав білий кінчик хвоста. Це було найбільш рухливе та сміливе звірятко, яке залазило на найтонші гілочки і гралося більше за інших.

До кінця літа кошенята підросли. Наближалася осінь і зима. Ми не тримаємо дома тварин, лише спостерігаємо за ними там де вони живуть. Тому про те щоб забрати Білохвостика з вільного котячого життя у тісну квартиру не йшлося.

Хотілося б вірити, що він та інші переживуть зиму, не помруть від голоду й холоду, не загинуть від людей та собак. Якщо їм повезе і вони залишаться тут, а не підуть в інший двір – а дикі міські коти часто перед зимою починають мігрувати в пошуках кращого місця, – то можливо колись навесні, коли пригріє сонце та з'явиться перша трава, ми знову побачимо Білохвостика, що виведе на першу прогулянку власних дітей. Адже ми не знаємо, кіт це, чи кішка.

Може, там теж буде нове кошеня з білим хвостиком...

І знову буде повторюватися вічна як сам світ історія життя.

Що з того, що це життя котів, а не людей – в світі людей так само повторюються історії життя...

Порожнеча чистого буття

Мені мало що потрібно в житті крім високих станів свідомості, коли переживаєш єдність зі світом, єдність з потоком існування, потоком чистого буття, не заповненого ніякими справами і турботами. Тоді життя здається нескінченним, а даль за вікном – воістину всепоглинаючою. Тому хочеться оточувати себе тільки тими речами, людьми, ідеями й символами, які справді цікаві й приємні, а не тими, які мені взагалі непотрібні. Нехай цих речей, людей і символів буде небагато – мені вистачить.

Тому мене так приваблює образ порожньої кімнати, з якої викинули все зайве – тільки стіни, на яких відбивається світло небесної порожнечі. І килим на підлозі, на якому можна лежати й споглядати це світло. Килим потрібен – іноді для сексу, іноді для йоги, а часом щоб просто спочити.

А ще приваблює образ бродяги, який мандрує вулицями міста в пошуках надихаючих хвилин високих станів свідомості. І живе в спонтанних ритмах потоку життя, потоку екзистенції.

Така моя доля – я її для себе свідомо обрав, і після такого вибору іншої долі вже не хочеться. Тому, хто літає високо в небесах, літає в нескінченну даль порожнечі чистого буття, вже не хочеться метушитися на смітниках повсякденності.

Втім, іноді під час добування грошей все ж таки доводиться в цій повсякденності метушитися. Але в цьому немає особливої проблеми – адже усередині мене є дещо таке, що здатне легко поглинати всю цю суєту.

Це – заповнена небесним світлом порожнеча чистого буття.

Поклик осені

Наприкінці літа, зазвичай у другій половині серпня, бувають дні, коли літню спеку розганяє прохолодний північний вітер. Небо стає чистим і бездонно синім, схожим на океан – небесний океан, з якого ллється на землю ясне світло.

У такі дні сонце пече сильно, і пісок на пляжі особливо гарячий. Все навколо, здається, ще літнє – і плескіт хвиль, і теплий пісок, але в такі дні вже торкається незбагнений поклик осені, і навіть маленькі річкові раковини на піску починають відкидати довші тіні, ніж влітку.

Сині небеса, перші два жовті листки на високому дереві, що дає тінь над пляжем; і сам цей північний вітер... Усе це кличе душу в ту пору року, коли дні стануть коротшати, а над світом знову підніметься Полярна зірка. А вітер, що летить з неї, – цей невидимий вітер Нескінченності, – розжене стомлююче задушливе повітря, яке кожного літа опускається над містом наприкінці літа.

На деревах почне жовтіти листя, а на віконному склі з'являться краплі холодних дощів. Пляжний сезон зміниться сезоном споглядальних прогулянок вулицями міста, а довгими вечорами за вікном будуть мерехтіти яскраві далекі вогні.

Усе частіше я стану запалювати свічу на своєму столі, де в сільському глиняному горщику стоїть висохлий букет польових квітів, зібраних на дорогах літа. І думати про інший букет – цих розповідей, пісень Нескінченності, які випадково зазвучали в моєму серці навесні та літом 2009 року.

Слова сонячному променю

Прозорим осіннім ранком я стояв біля вікна, дивився на туман над рікою і на біле місто вдалині. Вставало сонце, і його промінь поступово проникав у мою порожню кімнату – житло аскета великої порожнечі буття, мандрівника й шукача незбагненого.

Рожевий сонячний промінь повільно рухався на білій стіні, а потім освітив високу вузьку нішу, де стояли дві дерев'яні флейти та глиняний сільський горщик з букетом сухих трав, потім освітив фото далекого коралового острова Кураматі посередині блакитного тропічного океану й червону китайську чашку із чорними ієрогліфами.

У душі самі собою народилися слова, звернені до цього рожевого променя: «Даруй мені сьогодні можливість знову радіти життю; нехай усі мої справи легко робляться, а всі двері світу легко відчиняються переді мною, великі та малі».

І ці слова полетіли в сині небеса за вікном...

Біле місто

Чарівне біле місто я бачу ранком за рікою зі свого вікна; а ще я бачу його з великої відстані з машини, з пагорбів біля Обухова. І хоча це місто заповнене різними енергіями, не завжди приємними моїй душі, на відстані бруд та інші негаразди не помітні, а негативні енергії не відчуються. Місто здається чистим, білим і надихаючим – колись я назвав його Місто Вічності, таким для мене воно і є.

Цього 2009 року на деяких станціях метро довго висів плакат, на якому був вид на фантазійне (і водночас реальне) Біле Місто на берегах блакитної ріки під синім небосхилом. За рікою були помітні зелені острови й золотаві пляжі, з якими пов'язане все моє життя... так само як із прогулянками вулицями на лівому березі, які можна було розрізнити на тому плакаті.

Коли настане час закінчувати свій життєвий шлях, – а цей час колись неминуче настане для всіх нас, – старе і слабке тіло стане пилом і піде у землю. А вічно юна душа стане вітром і полетить у небо над Містом Вічності, щоб жити тепер серед білих хмар над тихими зеленими вулицями, Бульваром високих станів свідомості, островами та пляжами. Над усім тим, що мене так радує на землі та буде продовжувати радувати мою душу, коли вона стане лише вітром над містом.

З Білим Містом було пов'язано багато метафізичних фантазій – я завжди вірив, що це місто чарівне, що в ньому можливе чудо, можливе досконале та неймовірне фантастичне життя, створене алхімією високих станів. Не знаю, чи так це насправді, але віра в це допомагає жити. І робить життя цікавішим.

Таке воно, це Біле Місто.

Минуле не повертається

Закінчився теплий вересень, присвячений пляжам, і на деревах почало жовтіти листя. Пісок на березі втратив літню теплоту, вода в Дніпрі теж стала холодною. Знову настав час прогулянок вулицями міста – вулицям, пов'язаним зі спогадами, і наповненими енергіями високих станів свідомості – звісно, для того, хто може ці енергії відчувати.

Увечері почало раніше темніти, і я став частіше сидіти біля вікна, дивлячись, як гасне світло неба, а далеко на обрії видно вогні літаків з далеких країн, що заходять на посадку в аеропорт. А на пагорбах за рікою яскраво освітлена вежа Печерського монастиря, золотаво-зеленувата, як квітка. Або як перламутрова раковина.

Іноді, сидючи біля вікна, мені подобається передивлятися старі світлини давно минулих років. Хоча того, що було, вже ніколи не повернеш – чашку кави, випиту в юності, вже не вип'єш другий раз. І не впаде другий раз із дерев те золоте листя, яке колись шаруділо під ногами. Все це залишилося позаду.

Але ж з інших дерев падає інше жовте листя, і зігріває душу інша чашка кави... Минуле залишилося в старих світлинах. Воно ніби стислося в різнобарвну яскраву точку, яка осінніми вечорами переливається десь в неймовірній далині часу, як мерехтлива небесна зірка.

А душу зігріває тут і зараз нова чашка кави. І летять у небі нові, інші вітри.

Може вони чимось схожі на ті, давні. Але все одно вони вже інші...

Чарівність світу

Цієї осені я полюбив ефіопську каву Сідамо. Раніше мені подобався мексиканський сорт Марагожип, потім Кіліманджаро з Танзанії, але до смаку різних сортів кави з часом звикаєш. Однак настрої змінюється, і вже не хочеться слухати одну й ту саму музику і пити один сорт кави. А Сідамо, давній сорт, який вирощують у горах Ефіопії, має незвичайний приємний смак.

Я п'ю її в одному з маленьких кавових магазинчиків, мережа яких є по всьому місту. Ці мініатюрні магазинчики на станціях метро, де стоять мішечки з кавою, красиві китайські чашки й баночки для чаю з драконами – вони як оази на тлі потоку неякісних товарів, бруду і загальної деградації життя⁶. Кава в зернах з різних країн світу – оригінальний продукт, його не підробиш. А головне – настрої, який дарує кава.

Коли вдихаєш цей приємний запах, у якому не відчувається ані хімії, ані чогось пригорілого, і робиш перший ковток, у серце виникає тепло, а у свідомості – м'яке світло, що опромінює спершу мій внутрішній світ, а потім і світ зовнішній – чашки за склом вітрини кавового магазину, глиняні чайники й ситечка. Це внутрішнє світло робить усі фарби яскравішими, а лінії чіткішими. І додає повсякденному життю трохи чарівності – зовсім трохи, це ж лише ефіопська кава...

Так, зовсім трохи... але це справжня чарівність світу.

⁶ За 15 років деградація посилилася, сміття побільшало. А ті маленькі магазинчики (вони називалися, здається, «Світ чаю») зникли. Хоча кав'ярень стало більше, в них вже не знайдеш ефіопський Сідамо чи мексиканський Марагожип. Переважній більшості покупців ці тонкощі не потрібні, вони купують еспресо, американо і капучіно. А особливі сорти кави продаються в інтернет-магазинах.

Осінній місяць

Коли в жовтні буває повний місяць, що світить високо в небі, він зачаровує і кличе за собою в невідоме. І тоді все підкоряється цьому поклику – жовте листя на деревах, небесні птахи, бродячі коти і люди, які гуляють вечірніми вулицями.

У такий день осіннього місяця мені теж хочеться підкоритися поклику небесної цариці ночі. Поїхати в Голосіївський ліс із самого ранку, де ходити весь день серед опалого листя, насолоджуючись запахом дубів, тишею та синіми осінніми небесами над вершинами дерев. А ввечері, коли червоне сонце сяде за обрій, повернутися додому, почистити туфлі від лісового пилу, заправитися міцною кавою і вирушити гуляти з дружиною старими вулицями у центрі міста до півночі, а може навіть і всю ніч.

А місяць вставатиме над містом усе вище й вище, над примарними каньйонами й скелями будинків, і його нереальне срібliste світло разом із світлом ліхтарів надаватиме загадкової значимості обличчям людей і знайомим вулицям, якими багато разів доводилося ходити вдень.

У такий вечір приємно буває відвідати старих друзів-художників, майстерня яких на верхньому поверсі високого будинку має скляний дах, через який проникає місячне сяйво. Довго говорити з ними про живопис, джазову музику, подорожі чи просто про життя, смакуючи на балконі коньяк... І дивитися на вулиці старого міста, освітлені срібним світлом повного місяця.

А потім, попрощавшись, вийти і не поспішаючи піти далі куди очі дивляться знайомими вулицями, де відчуються у всьому сліди ліній життя й долі багатьох людей, які тут колись ходили. У місячному світлі осінньої ночі ці життя й долі, мрії та спогади здаються уривками далекої, ледве чутної музики.

Прислухаючись до цієї музики давно минулого часу, я забуваю про себе, забуваю про те, хто я, звідки й куди йду... Це приємний стан, і тоді так легко йти містом серед опалого осіннього листя за покликом високого місяця.

Хто знає, куди...

Людяність

Коли осінні дерева наполовину обпали, на вулицях міста з'являється багато жовтого листя. Його прибирають, але воно знову падає, і в сухі сонячні дні шарудить під ногами. Мені подобається золотавий колір листя, схожий на колір свіжого хліба чи спілих яблук. У такі дні хочеться пройтися в парках на горах над рікою – жовті дерева, синє небо, далекі обрії... Адже з тих парків на київських горах видно дуже далеко.

Усе це налаштовує на спогади про власне життя та на думки про життя інших людей, знайомих і незнайомих. Що спільного в цих зовсім різних життях і долях? Що їх поєднує? Є таке слово «людяність», сенс якого важко пояснити. Але це якраз те, що робить усіх нас людьми на відміну від котів чи інших тварин. Не інтелект, не здатність писати наукові праці чи вірші, а зовсім інше – людяність. І це те спільне, що є в усіх (чи майже в усіх), незважаючи на всі відмінності.

З парків над рікою я спускаюся засипаними жовтим листям алеями вниз, до Дніпра. Улітку там чимало людського сміття, адже алеї ці давно ніхто не прибирає, але опале листя приховує усе це. Вечірнє небесне світло облагороджує весь світ, надаючи йому чарівності. Такий осінній день створює настрій завершеності, настрої повноти життя.

А небесне світло цього дня, так само як шелест жовтого листя під ногами, містить у собі якусь незбагненну мудрість, просту як золотаве сяйво.

Золотавий ореол людяності – ореол повноти буття.

Скринька із цінної деревини

Коли закінчується сезон жовтого листя, починаються дощі й тумани. Сонце встає пізно, темніє рано, і короткі дні в листопаді стають лише проміжками між ночами. Небо опускається зовсім низько над землею, дощ стікає на віконному склі, і часто буває напівсонний стан. Це не дивно в цю пору року, коли природа заснула, птахи відлетіли, і тільки невгамовні люди метушаться у своєму світі, створеному ними із власних проблем.

Якщо порівнювати душу із птахом, що будує весною гніздо на вершині дерева, то влітку дім душі відкритий усім вітрам – у нього проникає небесне світло й шелест зеленого листя, запах квітучих дерев і теплих гроз. З такого дому душа легко й вільно летить куди хоче, а потім так само легко повертається.

А в осінню пору року міські птахи, що залишилися зимувати, шукають затишні укриття десь під дахами будинків. І душі тоді теж хочеться мати надійне укриття – різнокольорову спіральну раковину, створену зі снів, фантазій і уяви. Ця раковина легко виникає, коли душа обертається в середину себе, і тоді десь в глибині відкриваються чарівні двері – двері в заповнені яскравим світлом внутрішні світи.

У такі дні приємно пробувати нові сорти кави, і тоді з кожною чашкою це внутрішнє світло в спіральній раковині душі розгорається все яскравіше, наче там сходить невидиме сонце.

Ще в такі сирі холодні дні мені цікаво ходити магазинами і розглядати вироби із цінної деревини – мербау, сапелі, венге, – усякі крісла, маленькі столики а особливо скриньки, що підходять для зберігання різнокольорових раковин з берегів теплих океанів.

У мене теж є така скринька із цінної деревини, куплена в одній далекій країні. Її кути окуті бронзою, усередині – білий кораловий пісок, що зберігає в собі пам'ять про сонце екватора та широкі теплі океанські хвилі, які століттями шліфували цей пісок. А в піску лежать дві маленькі спіральні раковини, назви яких я не знаю – одна із червоним візерунком, а інша – із синім.

Осінній дім для душі.

Дім, назви якого я теж не знаю.

Є вулиці як ріки

Є в місті такі вулиці, на які знову й знову хочеться повертатися – ними приємно йти вдалину, забуваючи про все. Душа там відчуває себе вільно й легко, вона стає частиною якогось невидимого потоку енергій, що тече уздовж цих вулиць. Потік краще відчувається пізно ввечері чи вночі, коли мало людей і машин. Таку метафізику вулиць важко пояснити, її можна тільки відчувати, і тоді вже не потрібно нічого пояснювати.

Ці вулиці не завжди великі й широкі, як стародавні караванні шляхи, що вели за обрій – на Схід або на Захід, на Північ або на Південь. Але не це важливо. Ті вулиці нагадують швидкі ріки із глибокою й чистою водою. Сама присутність біля них радує, надихає й надає сили – «забудь себе, увійди в потік». А може взагалі «сам стань цим потоком».

Одного разу в листопаді пізно ввечері ми із дружиною не поспішаючи йшли однією з таких вулиць уздовж Дніпра. Була холодна зоряна ніч, удалині сяяв вогнями центр міста, а над ним спалахував беззвучно далекий салют – як букет фантастичних квітів.

Нічний вітер пахнув життям, пахнув свободою, і тому цією вулицею хотілося йти без кінця... плисти у швидкій течії нічної ріки.

Головне – повірити ріці, повірити течії, і не намагатися гребти проти неї. І тоді все буде добре. Адже це – ріка долі, яка легко й вільно тече в невідоме.

Шлях білих хмар

Одного разу я йшов на схід однією з тих вулиць мого міста, які люблю, тому що вони малолюдні, прямі й ведуть далеко – здається, що в невідоме.

Десь позаду насувалися темні хмари, що несли вогкість і темряву листопадових коротких днів. А попереду поки ще було чисте синє небо, і високо в ньому, – біла хмара химерної форми, осяяна рожевим світлом низького вечірнього сонця.

Я йшов і йшов до цієї хмари прямою вулицею, а хмара повільно пливла на схід і віддалялася від мене. А може – летіла у висоту небес. Але чисте небо перед мною не зникало, і біла хмара так само кликало за собою – на край землі.

О, цей поклик білої хмари, що веде за собою на край землі... кудись туди, де хочеться стати таким легким, безтурботним і вільним, як ця хмара... і летіти в невідоме, незнане, незбагненне... Ніхто не знає – куди, і ніхто не знає – навіщо.

Того вечора я довго ще йшов вулицями міста, йшов куди очі дивляться за хмарею, що повільно пливла за обрій, а вона біліла десь вдалині.

Потім почало темніти, і хмара стала невидимою.

Але йти за хмарею, що пливе вдалину, було приємно

Трохи недбало

Мені подобається, що мої розповіді написані трохи недбало, легкою й швидкою рукою. Такий мій стиль – і творчості, і життя. Цей стиль я свідомо не хочу змінювати, адже у цьому для мене є свобода і спонтанність, легкість буття.

І посмішка.

Це не проблема, якщо десь слова можна було б поміняти місцями, а десь поставити в іншому місці кому. Адже суть не в цьому – вона зовсім в іншому.

Як не проблема, якщо в чоловіка, впевненого в собі, який знає, куди і навіщо він іде, трохи пом'ята сорочка чи запилені кросівки. Це не заважає йому бути тем, ким він є – самим собою.

І коли я зберуся публікувати цю книгу, то навіть не стану її перечитувати. Нехай усе залишається таким, як воно виникло під час польоту душі – трохи недбалим.

Як і все наше життя.

Містика існування

Одного разу ввечері, наприкінці сонячного дня, які нечасто бувають у листопаді, я опинився на далекій околиці міста, де йшов уздовж широкої дороги. Позаду над обрієм сідало червоне сонце, а попереду над іншим обрієм вставав срібlistий місяць. Прямою дорогою неслися машини, а високо у вечірньому небі в мене над головою летів літак, залишаючи білий слід.

Раптом краса цієї миті вразила мене – захід сонця, схід місяця, небеса, далі, дорога, і я йду на вузькій грані між світами. Вузьким шляхом між несхожими світами Сонця та Місяця, і одна половина мого обличчя освітлена червоно-золотим сонячним світлом, а друга – срібlistим місячним сяйвом.

У цій величній миті була вся містика буття.

У чому вона, ця містика? І чи є слова, щоб її описати?

Метушливий розум уже готовий був кинутися шукати в пам'яті сторінки прочитаних книг, уривки якихось психологічних чи езотеричних теорій і вчень. Але велич миті поглинула розум.

Тому що немає чого тут шукати.

І немає чого більше сказати про мить вічності.

Така вона, ця містика існування.

Містика перебування на межі.

Між світами Сонця й світами Місяця.

Розкрите вікно ночі

Коли настає грудень, дні стають зовсім короткими, а ночі найдовшими. Багато хто скаржиться на сонливість, загальну млявість і депресію, звинувачуючи в цьому «таку пору року». А мені чимось подобається ця пора, коли дні – лише короткі проміжки між ночами.

Справді, удень здається, що весь час тривають сутінки – постійне згасання, але мені навіть ці сутінки подобаються. У кімнаті можна вмикати світло, і тоді немає, однак із низького хмарного неба ллється таке загадкове сяйво... Начебто воно трохи рожеве, трохи вечірнє, але воно повністю нереальне. Зрозуміло, чому його мало хто любить: занадто багато в ньому від сутінків, і воно навіває думки про згасання життя.

А коли настає ніч, усе одразу змінюється – вічне згасання дня закінчується, туман зазвичай піднімається, і тоді світ стає схожим на широко розкрите в небеса вікно, куди душі хочеться полетіти – туди, у нескінченність, де щоночі переливаються схожі на зоряне небо вогні міста.

Полетіти в розкрите вікно ночі.

Філософія повільного життя

Я знаю чимало людей, для яких повнота життя означає його наповненість подіями, зустрічами, матеріальними речами та враженнями. Десятки й сотні номерів у пам'яті телефону, і час, щодня розписаний по хвиликах. Таке життя завжди у справах нагадує складний швидкий танець, і чим швидший він, тим більше захоплює.

А для мене повнота життя не в цьому. І хоча часом доводиться активно займатися різними питаннями по роботі, мені подобається просте життя. Нехай воно краще буде заповнене невеликою кількістю справ, подій, людей, вражень і речей, але тих, які мені справді потрібні.

Коли життя стає простим і заповненим тільки тим, що справді мені потрібно, воно ясне і чисте. Сам ритм життя уповільнюється, і в цьому особливий кайф, коли неспішно йдеш вулицею і дивишся на дерева чи хмари. Може, то ціла філософія повільного життя. Про неї можна було б довго говорити чи писати, а можна просто жити в цьому.

Напевно, тому мені так подобаються вулиці на околицях міста, де біля кінцевих станцій метро. Там менше людей, менше суєти, напівпорожні вагони поїздів, а біля виходу зазвичай є все, що потрібно – обмін валюти, чай, кава, свіжий хліб, пральний порошок... Іноді буває приємно гуляти в центрі міста, де старі будинки й дорогі магазини – наприклад, на Городецького, і мені там теж комфортно. Але часто душу кличуть далекі околиці, де місто закінчується і починається ліс. Коли щільність людей зменшується, сповільнюється не тільки суєта, а й сам плин життя. Порожні дороги ведуть кудись у незнане, і в цю даль так легко й радісно летить мрія. Поруч сосновий ліс, та й саме небо тут набагато ближче, ніж в старому місті.

Така вона, ця філософія простого повільного життя

Мелодії неповторності

Коли настає зима з морозами, снігопадами й заметілями, приємно іноді ходити у магазини – купувати подарунки дружині. Краще це робити в будній день у нових, недавно відкритих торговельних центрах, де ще не так багато людей. Там світло й чисто, грає тиха музика, пахне парфумами й кавою, світло й тіні на складках тканин зачаровують, а назва цукерок Esfero загадкова й багатозначна – майже як мелодії «вищих сфер».

Розглядаючи в магазинах обличчя людей, я знову замислююся про неповторність внутрішнього світу кожного. Адже кожна людина, якою б вона не була – як мелодія або пісня, не схожа на інші мелодії та пісні. А ще – як потік особливої енергії. Цієї енергії може бути більше або менше; вона може подібатися мені чи ні (як для когось приємна або неприємна моя енергія), але вона унікальна та неповторна.

І не має значення, для кого звучить ця мелодія й пісня, для кого відбувається цей схожий на полярне сійво танець енергій – для інших людей, для світу, для Нескінченності або для самого себе. Це вже філософське питання, і для більшості воно не має значення.

Коли розумієш неповторність цієї мелодії та енергії, тоді вже не важливо, розумна людина чи не дуже; читає вона мудрі книги або взагалі нічого не читає; говорить про високе чи про повсякденне – від цього ніяк не змінюється неповторність мелодії, неповторність танцю енергій.

Тіло блаженства

Є якесь особливе блаженство в настрої коротких зимових днів, коли сніг скрипить під ногами; у вечірньому небі згасає на заході світло сонця, а рожева вуаль тонких хмар обіцяє зміну погоди. Я добре знаю це блаженство морозних сонячних днів – воно пов'язане з почуттям особливої ясності не тільки довколишнього світу, а й свідомості, що приходить до мене в такі дні.

Усе це нагадало історію про «тіло блаженства», прочитану колись давно в книзі про тибетський містицизм мандрівника й письменника середини XX століття, відомого під іменем Анагаріка Говінда. Народившись у Німеччині, він багато часу провів у країнах Сходу, де вивчав буддизм, а потім поселився в Сан-Франциско, відомому тоді світовому центрі інтелектуальної й творчої еліти. У книзі описувалося вчення про п'ять «тіл», точніше, оболонок, усередині яких перебуває чиста свідомість. Зовнішня оболонка – «тіло їжі», яке можна торкнутися руками; в ньому є «тіло енергії», в тому «тіло думки», далі «тіло мудрості», а внутрішня оболонка ядра чистої свідомості – «тіло блаженства». У ньому ми перебуваємо, коли відчуваємо щастя.

«Тіло блаженства» найближче до чистої свідомості з його прозорою ясністю; воно найбільш невловиме, але саме там зароджується дещо таке, що проникає потім в усі інші «тіла». Та й в саму повсякденність.

Адже це те блаженство, яке здатне створювати нові сенси існування.

Простір музики й світла

Іноді в подорожах містом я проходжу однією тихою вулицею біля нового будинку, перед яким росте велика сосна – про нього вже згадувалося в історії про дім для душі. Минув час, у цьому будинку вже стали купувати квартири, світиться декілька вікон, стоять машини. А на першому поверсі роблять чи то маленький магазинчик, чи то кав'ярню. Спершу там було порожнє приміщення з бетонними стінами, добре видиме через вікно. Потім з'явилися будівельники, стіни вирівняли, пофарбували в приємний бежевий колір, а коли я проходив там недавно, декілька дизайнерів монтували освітлення. Вікно було відчинене, і звідти звучала тиха музика, а світильники надавали приміщенню значимості.

Музика й світло мають здатність створювати особливий простір, насичувати його настроєм та енергією. Вмикаєш інше світло та іншу музику, і простір повністю змінюється. А енергія, яка його наповнює, теж стає іншою. Я давно знав ці властивості музики й світла, тому у своїй кімнаті можу гратися із цим, особливо з музикою – включаю на декілька годин тихо якусь одну мелодію, що повторюється по колу – і вона накачує простір енергією.

Але в повсякденному житті нечасто буває можливість створювати насичений енергією простір з музики та світла. Квартири й будинки, у яких ми живемо, зазвичай заповнені різним мотлохом, навіть якщо цим мотлохом є дорогі меблі; там постійно кричать діти або телевізор, а на кухні весь час щось смажиться чи вариться, заповнюючи житло запахом аж ніяк не квітів. Для гри музики та світла, що створює енергетичні простори, не залишається ані місця, ані часу, а якщо ця гра дець і відбувається, то хіба що у внутрішньому світі душі.

Головне – захотіти, щоб вона відбувалася.

І тоді там, у тому віртуальному внутрішньому світі, де все можливо, у кожного з нас знайдеться час і місце, щоб створювати простір з музики та світла. Ці досконалі простори, створені із чистих енергій, нематеріальні. Але саме вони здатні надихати на неймовірні вчинки.

І вести за собою через життя.

Саме лише небо

Крім життя в місті в мене ще є свій будинок серед гір і лісів далеко від столиці, і там я проводжу багато часу. Біля того будинку ростуть старі горіхові дерева, з яких ми збираємо врожай. Горіхи займають важливе місце в харчуванні, адже це повністю екологічно чистий продукт. Вони ростуть далеко від міста, у зеленій оболонці та ще у щільній шкаралупі, куди нічого стороннє потрапити не може. Мені подобатися починати день із того, щоб почистити п'ять горіхів, покласти їх в індійську ступку із цінної деревини й там подрібнити, після чого їх можна буде їсти з вівсянкою та медом.

Чищу горіхи я зазвичай сидячи на підлозі, на килимі перед вікном – звідти не видно ані вулиці, ані машин, ані міста за рікою, а саме лише небо. Жовті шкарлупки горіхів нагадують про милий моєму серцю світ лісів, гір і полів – природний світ, вільний від людської суєти. А різьблена індійська ступка нагадує про далекі країни. І хоча Індія не сама комфортна з них через спеку, сморід, бруд і хвороби, з нею пов'язано багато легендарного й символічного – йога, буддизм і таке інше... Усі ці вчення та ідеї, які колись стільки років хвилювали мене.

На підлозі стоїть чашка ранкової кави, ступка з горіхами й тарілка з вівсянкою. Грає тиха музика, горить воскова свіча, наповнюючи кімнату приємним запахом.

А за вікном небо – саме лише небо...

Незнання глибше, ніж знання

Коли ранком я збираюся виходити з дому, мені подобається дивитися на кухні у вікно, на обриси міста та на сіру небесну даль – у ній так багато невідомого, багато не пройдених ще шляхів, не завершених справ і не прожитих ліній долі. Напевно тому це невідоме кличе за собою та сп'яняє.

Ранком я найчастіше ще не знаю, чим буду займатися сьогодні; рішення виникають спонтанно, і ця спонтанність радує. Точніше кажучи, у першій половині дня в мене є деякі справи, пов'язані з роботою за комп'ютером, і ці справи зазвичай прогнозовані. А от друга половина дня належить свободі – належить дотику до невідомого.

Адже немає нічого більш незайманого, ніж реальність. І ніж потік життя – щодня воно з'являється в новому вигляді, під новим іменем, і така гра з життям не стомлює – адже в нього щоразу так багато нового...

Колись я наївно думав, що все невідоме потрібно пізнати й зробити відомим. Але потім прийшло розуміння сенсу слів давнього китайського мудреця про те, що незнання глибше, ніж знання. Адже знання робить усі непройдені шляхи пройденими, а непізнані цілі – пізнаними. І тоді інтерес до життя згасає – все вже пізнане й пройдене. А коли шляхи залишаються не пройденими, а казки життя – непізнаними, тоді даль небес над зимовим містом кличе піти і розчинитися в ній.

В непізнаності життя.

Квітка небес

Одного разу ввечері в другій половині лютого я дивився на те, як вечірнє сонце освітило своїм рожевим саявом хмари та вежі нових будинків на березі ріки. Зима закінчувалася, під ногами був мокрий сніг, на деревах співали синиці, а в повітрі пахло весною. Далеко за рікою, на обрії, з високої труби піднімався високо в небо дим, у променях низького сонця схожий на фантастичну квітку.

Я добре знав цю трубу і цей дим – їх видно з наших вікон. Коли ми з дружиною морозними сонячними днями поверталися після прогулянок на льоду замерзлої ріки з її затоками й засніженими островами, приємно було ввечері сидіти, гріючись, на кухні біля вікна, ближче до гарячої батареї, пити чай і споглядати дим, що піднімається в синє небо. У світлі вечірнього сонця він мав фантастичні форми й кольори, як засніжена вершина величезної гори.

Вид білого диму, що піднімається в сонячні зимові дні над містом, давно вже зачарував мене, і я навіть щось у минулі роки писав про цей білий дим. Вже не пам'ятаю точно, що саме, а шукати в Інтернеті лінх. Може про те, що в такий сонячний морозний день, коли над містом росте в небо усе вище й вище сяючий на сонце білий дим, добре було б закінчити життя.

А може – народитися заново.

Пройшли роки, але вид цього диму над містом, освітленого сонцем, так само притягує погляд – досконала і прекрасна квітка небес, що росте в небо усе вище й вище, начебто немає ані кінця, ані перешкод її зростанню. Ця квітка щодня розцвітає по-новому й ніколи не повторюється – адже вона, на відміну від квітів землі, не має назви.

А ще у неї немає постійної форми й забарвлення.

Тому що це – досконала квітка небес.

Зростаюча у небо до самої нескінченності – Ad infinitum.

До самої нескінченності

Перед моїм вікном удалині зростає новий будинок – дуже високий, більше інших. Його почали будувати пару років тому, потім під час кризи припинили, а наприкінці 2009-го робота відновилася – без вихідних, з ранку до пізнього вечора можна бачити, як рухається підйомний кран.

Цією довгою й холодною зимою на початку 2010 року мені подобалося сидіти із чашкою кави на стільці посередині своєї порожньої кімнати з білими стінами та підлогою із цінної деревини, слухати тиху музику, загадкову, як візерунок небес, і споглядати за вікном цей будинок, який повільно піднімався вище й вище в небо. Чомусь цей будинок у внутрішньому світі душі став символом чогось нового – нових перспектив і нових ліній життя. Як торік – споглядання плетених крісел у магазині «Нова лінія».

У середині лютого, у той день, коли на Сході святкували настання року Тигра, я вирішив сходити до того будинку. Дорога була добре знайома – раніше там, де зараз набережна й виріс елітний район міста, добре видимий з мого вікна, були піщані пустирі. Ми із дружиною часто ходили повз них до самого Північного мосту на невеликий чистий пляж, якого вже давно немає. У цей морозний сонячний день синь небес була безмежною і нескінченною, як великий океан, що розкинувся над головою, і в ньому був витканий вітрами примарний хмарний візерунок. Іскрився на сонці сніг, а попереду на тлі небес піднімалася в небо недобудована висока споруда із прикріпленням до неї підйомним краном. У ньому було щось нереальне й космічне – фантастична вежа, місцями ще тільки каркас із бетону та сталі, що просвічувався наскрізь.

А ще була у всьому цьому якась особлива енергія – і в зростаючому в небо будинку, і у візерунку хмар, і в сонці, що світило через цей візерунок, і в морозному вітрі, і в білому сліді літака високо над головою... Погляд піднімався усе вище й вище, уздовж стін споруджуваного будинку – до небес. І чим вище я піднімав голову, тим більше душа очищувалася й прояснялася цією енергією та небесним світлом.

Як усе насправді просто... легко й просто. Для того, чия душа літає на високій небесній орбіті. Просто дозволити душі летіти високо й далеко – до самих небес.

І навіть ще далі – *Ad infinitum*. До самої нескінченності.

Metamusic

Іноді буває настрій, коли захоплює різноманітність світу, і тоді вона здається подібною до зоряного неба – як не можна порахувати на ньому всіх зірок, так не порахувати незліченні світі життя і лінії людських долі.

А іноді буває настрій, коли хочеться зосередитися на чомусь одному – на далекому вогнику, що світить за вікном на обрії щовечора, або на простій і монотонній гіпнотичній музиці. Тоді я обираю мелодію, яка особливо зачаровує душу в цю мить, і вмикаю її неголосно з повтором по колу на декілька годин.

Це добре робити з безформною й примарною електронною музикою, там не зрозумієш, де початок, а де кінець. Я називаю її для себе «метамузыка» у сенсі чогось більшого, ніж просто музика (як «метапсихологія»). І тоді звук стає алхімічним інструментом, який переносить у небеса – у високі стани свідомості.

Я знаю, що у виборі музики в кожного свої смаки, і те що для когось божественний звук, який веде в небеса, для іншого неприємний химерний шум. Тому важливо не те, яка саме це музика, а наскільки вона захоплює душу, несе її за собою на своїх крилах, стаючи чимось більшим, ніж набір звуків чи ритмів для розваги – стає гіпнотичною метамузикою, здатною управляти свідомістю й накачувати енергією простір, у якому вона звучить.

Здатної нести туди, де душа летить легко й вільно, як птах... де тільки вітер і світло. І метамузыка, яка сплітає свій примарний візерунок на тлі зимових небес.

Магнетизм життя

Перед моїм вікном, крім зростаючого в небеса високого будинку, добре видно Північний міст. В мене з ним багато чого пов'язано. Я пам'ятаю, як його будували, і пам'ятаю чисті пляжі, що були недалеко від цього будівництва – такого піску зараз уже в місті не знайдеш. Коли міст закінчили в 1976 році, і машин на ньому було зовсім мало (не так, як зараз), мені подобалося іноді ввечері ходити ним і дивитися, як сідає сонце.

Там душа летіла в небеса, і з того часу міст разом зі своєю спрямованою вгору вузькою високою опорою став для мене одним із символів високих станів свідомості. Тоді я ще не знав, що колись багато років буду жити в квартирі, де цей міст буде в мене прямо перед вікнами. А далеко на обрії, якщо немає туману, з вікна видно другий міст – Південний, ще один символ високих станів і високих енергій у цьому прадавньому місті.

Коли стоїш десь на високій горі, в одному зі старих парків, добре видно місто. Може не все, але половину його точно видно. Місто розташоване в круглomu, як чаша, розширенні річкової долини, утвореному пагорбами правого берега і зеленою смугою лісів на далекому обрії за рікою. Ріка тече в цій чаші з півночі на південь, а два мости, Північний і Південний – як полюси небесного магніту Міста Вічності.

Між цими полюсами, між Північчю й Півднем, Заходом і Сходом тече потік ліній долі незліченної кількості людей.

І відбувається вічна гра магнетизму життя, що не має ні початку, ні кінця.

Радіо Нірвана

З дитинства в мене є любов до далекої музики, яку випадково доносять іноді пориви вітру. Оскільки її майже не чути, фантазія може додати такого, чого насправді у цій музиці немає. І тоді ця ледве чутна музика здається особливо загадковою і досконалою, наче вона долітає із самої глибини небес – з нескінченності.

Колись давно в нас дома був старий німецький короткохвильовий приймач. Батько, який давно помер, привіз його з Берліна після закінчення Другої світової війни. Чи то приймач був військовим, чи то просто зроблений з німецькою якістю, але він працював багато років. І в юності, коли прагнення до свободи було особливо сильними, а символом свободи була музика, я часто крутив ручки приймача в пошуках якоїсь музики, яка б несла за собою. У ті роки якість радіопередач була не дуже доброю, і часто музику було важко почути через шум і тріск. Але вона від цього здавалася ще більш загадковою – як поклик до досконалого життя через перешкоди повсякденності.

Той поклик, що допомагає пам'ятати про свободу всім нам, закинутим у глибини земного життя. Може з того часу і виникла в мене любов до далекої музики, що прилітає з радіохвилями, і стає символом випадкового чуда та неочікуваної радості. Або якогось неймовірного дарунку долі...

Зараз інший час, і навряд чи хтось буде слухати радіоприймач, щоб знайти музику, що кличе до свободи. Набагато більші можливості надає Інтернет, але суть справи від цього не змінюється. І коли я слухаю через Інтернет якесь Radio Nirvana, це нагадує мені, як колись летіли через океани і континенти радіохвилі, що несли загадкову музику.

А ще нагадує невидимий вітер сили, що летить із самої нескінченності, щоб приносити у душу фантастичні настрої й високі стани свідомості.

Начебто це сама нескінченність має здатність звучати й породжувати із себе музику.

Як радіо небес – радіо самої Нірвани.

Коли починається ніч

Одним із вражень цієї зими, які залишилися в пам'яті, став далекий вогник за вікном. Коли я ввечері повертаюся додому і заходжу в коридор, то насамперед йду відчиняти двері маленької гардеробної, щоб зняти куртку. Від цих дверей через кухню видно вікно, а за ним – місто вдалині за рікою. Одного разу я звернув увагу на вогник, що починає світитися у той час, коли згасає день і починається ніч. Там на обрії багато різних вогників, але цей я бачу першим із самої глибини коридору, як тільки приходжу додому. Тому він мені запам'ятався.

Я став чекати зустрічі з цим вогником, як чекаєш іноді ранком пісню маленької міської пташки за вікном. Або зустріч у дворі із знайомим котом, який треться об ноги. І вогник не розчарував – він зустрічав мене кожного вечора, починав світитися в той час, коли починається ніч, і мерехтів удалині серед тих вулиць, де пролягають дороги моїх подорожей шукача музики небес у бетонних джунглях повсякденності.

А вчора біля свого улюбленого вогника я помітив ще один, що мерехтів на обрії та, як мені здавалося, рухався. Скоро я зрозумів – це був літак. Він летів із півдня прямо на мене і знижувався для посадки в міжнародному аеропорті, який був саме в тій стороні. Колись я вже бачив щось подібне.

На мить думка та мрія перенеслися до того літака, що летів із півдня; і я уявив себе серед його пасажирів. Звідки летить він? І люди, що сидять в літаку? Напевно, з Еміратів – подумав я. Тоді ці люди можуть летіти звідки завгодно – у Дубаї великий транзитний аеропорт. Весь Індійський океан і вся Південно-Східна Азія... Занзібар, Сейшельські острови й тропічний моря Індонезії.

Як там написав колись поет – «величезний світ у зерні піску». А для мене – всі далекі моря та океани в одному далекому вогнику, що летів за вікном і зник за обрієм⁷.

У той час, коли починається ніч.

⁷ Хто б міг подумати на початку 2010 року, що настане час Великої Війни, коли не буде вже світити цей вогник. І не будуть летіти над нашим містом літаки з далеких країн, а тільки ворожі ракети, випущені десь над Каспійським морем із стратегічних бомбардувальників. Тоді, у 2010 році це здавалося неймовірним.

Три зорі

Цього року зима тривала дуже довго і в другій половині березня ще лежав сніг. Але вже сильно хотілося тепла. Одного разу ранком за вікном були чутні крики перелітних птахів, а на деревах під вікнами сиділи коти, гріючись на сонці. Серед них був і Білохвостик, який виріс із маленького кошеняти, що гралося влітку в траві, у великого сірого кота.

Але я знав, що завжди буває трохи жаль зими, яка має закінчуватися. Жаль цього часу ясності, чистоти й білизни снігів. Тому все ще іноді було приємно ввечері, коли настають сутінки, сидіти на стільці біля гарячої батареї, щоб дивитися у вікно на вогні міста.

Одного разу хмари за вікном розійшлися і я побачив на півдні три зорі, одразу упізнавши їх. Це був Оріон, небесний мандрівник. Він завжди кликав за собою мене, земного мандрівника, який все життя йде до сонця. Адже я не тільки міський птах, що співає пісні нескінченності, але й вільний мандрівник, більша частина життя якого проходить із рюкзаком серед лісів, гір і польових доріг.

Три зорі нагадали про це, і виникли думки, що зимування в місті сильно втомило. І тоді мені захотілося покликати теплий вітер, щоб він розтопив сніги й припинив цей непевний стан, коли зима не закінчується, а весна не настає. Спершу я думав заспівати пісню без слів, – пісню про три зірки, яка кличе теплий вітер. А потім зрозумів, що не потрібні не тільки слова, а й сам звук – має бути тільки прагнення, і тоді беззвучна й безсловесна пісня чистого наміру сама зазвучить у душі.

Пісня, що кличе вітер.

І тоді душа легко полетить у світ мандрів нової весни.

Той світ доріг, що йдуть за обрій, над яким вічно світять три зорі.

Live the Search

Узимку погода буває не завжди комфортно для прогулянок містом, особливо коли сніг і морозний вітер – а цієї зими всього цього було достатньо. У таку погоду ми з дружиною зазвичай ходимо у магазини і робимо один одному подарунки. Тому зима – пора подарунків.

Частина подарунків реальна (переважно одяг), і ці речі зайняли своє місце в життєвому просторі. Деякі подарунки (наприклад, зроблене в Малайзії крісло із червоного дерева в магазині «Епіцентр») так і залишилися у фантазіях – може, насправді це велике крісло і не потрібно, тільки буде загарашувати порожню кімнату, призначену для споглядання й творчості.

Особливо мені подобається подарований дружиною рюкзак австралійської фірми Rip Curl (адже колись у молодості ми мріяли опинитися на узбережжі Австралії – тоді туди було реально виїхати, але не склалися обставини). Цю фірму в 1960-і заснували двоє австралійських серферів, і вона виробляла дошки, чим прославилася у всьому світі серед фанатів великих хвиль. Потім фірма розширилася і стала випускати спортивний одяг і спорядження.

Рюкзак мені одразу сподобався своїм стильним дизайном і якістю виконання – адже рюкзак є важливою частиною мого повсякденного життя. Особливо сподобалися написані на ньому слова Live the Search – «живи пошуками»... Гарні слова, нічого не скажеш.

Жити пошуками – найвищої хвилі, вільного вітру, найдосконалішого пляжу, і яскравого світла великого полудня. Або пошуками високих енергій. Це якраз про мене.

Так я й живу.

І буду жити, поки б'ється серце.

Невловима справжність світу

В одному з магазинів одягу мою увагу привернула випадкова музика – як часто буває з тихою невиразною музикою, вона надихала і здавалася особливо прекрасною. А за вікном було видно місто вдалині. Місто моєї юності, де я вперше пізнав невловиму справжність світу – відчуття, яке трапляється в житті нечасто. Воно ще більш рідкісне, ніж любов, і тому його я не забуду ніколи.

Музика несла за собою і звала в нескінченність життя – звала відпустити душу на волю, як відпускають, розкривши долоню, маленьку пташку. О, мить блаженства буття... Це блаженство було у всьому – у музиці, у шумі вулиці за вікном, у самій можливості дихати весняним вітром.

І у можливості жити на світі.

Коли перебуваєш на такій хвилі – хвилі блаженства буття, саме існування стає потоком, що не має ані початку, ані кінця. А мій життєвий світ теж стає хвилею в небесному океані незбагненної енергії, хвилею прозорою і чистою, у якій немає ані кольору, ані форми, ані назви.

Ця хвиля блаженства буття знову й знову нагадує про те, що ніщо не втрачене, ніщо не закінчене, і невловима справжність світу присутня в кожній миті існування. Потрібно лише її відчутти.

А нескінченність життя починається кожної миті прямо тут.

Випадкові перехожі

Потім у цьому магазині ми з дружиною знайшли величезну скляну стіну, за якою було видно вдалині ріку, пагорби правого берега, вечірнє низьке сонце і над всім цим – вічність синіх небес. Біля скляної стіни у кав'ярні за столиком сиділи чоловік і жінка, пили каву й сік, їли морозиво і ще щось смачне.

А ми – випадкові перехожі, – стояли біля скла й дивилися на сонце, місто за вікном, на мости й ріку, на всі ті знайомі обриси будинків і вулиць, де відбуваються події таємничої містерії нашого життя. Ми згадували про Бульвар Високих Станів, де приємно буває пройтися таким вечором, і говорили про те, що сам наш життєвий шлях – це безцінний дарунок долі.

Нехай щось у нашому світі більш досконале, щось менше – так завжди буває. Але коли створюєш власний життєвий простір із чистих і високих небесних енергій, то недосконалість повсякденного існування вже не має особливого значення – його наповнюють ці енергії, як свіжий вітер, і тоді повсякденність починає жити особливим чарівним життям.

Такий він, цей дар від світу й долі. І важливо сприймати все це саме як дар. Адже ми жили в цьому світі як хотіли, і вільно за вітром летіли... жили під ясным небом незгасаючої юності, і цьому небу поклонялися, найбільше цінуючи особисту свободу й творчість, які надають життю напрям. І сенс.

Ми довго стояли біля скляної стіни і дивилися на вечірнє сонце. Потім купили те, що планували і вийшли в парк, де на згасаючому небі світив високий місяць. Прожиті роки здавалися яскравими, як цей місяць. А даль майбутнього звала за собою нас, випадкових перехожих, як теплий весняний вітер.

Звала на край землі.

Епіцентр

Крім магазинів одягу та предметів інтер'єру ще мені подобається заходити іноді у великі будівельні магазини – найчастіше в «Епіцентр»⁸. Узимку там небагато людей, але на початку весни покупців стає помітно більше – багато хто починає щось переробляти у своїх будинках і квартирах. Я добре знаю цей настрій, коли оновлюєш свій життєвий простір – виникає почуття, що заміниш вікна, двері, підлогу, сантехніку та батареї, перефарбуєш усе в інший колір, а потім по іншому все розставиш – і почнеться нове життя. Або, принаймні, новий період життя. І він обов'язково буде кращим за попередній. Може, насправді нове життя і не починається, але головне тут сам настрій, натхнення, а не те, чи починається щось насправді.

В такому настрої наче доторкаєшся до власного майбутнього, і до тієї енергії, що тече разом з рікою часу із майбутнього. Та й до самої безмежної далі часу попереду нас, яка непізнана, загадкова і кличе за собою. Зазвичай таке почуття далі майбутнього закривають від нас різні життєві турботи, справи, втома чи загальна суєта. Тому його потрібно іноді трохи оживити. Хоча б піти в «Епіцентр», купити нові шпалери для стін і нову паркетну дошку на підлогу з якого-небудь африканського дерева *венге* або з *«ятови амазонської»* – все це зараз є в продажу, були б гроші.

Справді, коли змінюєш у своєму життєвому просторі щось старе на нове, то в душі наче очищається потік енергій, який тече з далі майбутнього. А що ще потрібно крім можливості купатися в цьому потоці, текти разом з ним і летіти в ньому, сп'янілим від почуття доступності всього в житті... Летіти туди, до того епіцентру можливого й бажаного, який недосяжний, як центр Всесвіту. Але із цього епіцентру всього тече потік енергії, яка робить нас живими.

Живими і справжніми.

⁸ В ті роки таких магазинів було менше, і «Епіцентр» вважався найкращим.

Ім'я твоє – Реальність

Навесні, наприкінці квітня, у ту приємну пору року, коли холод вже закінчився, спека ще не почалася, а на деревах почало розпускатися перше листя, світ подарував мені декілька днів особливо прозорої погоди. Прохолодний північно-східний вітер, який взимку приносить сильні морози і настрій космічних енергій, очистив небо і зробив його схожим на бездонний прозорий океан.

Я добре знаю, яким буває блакитний океан, пронизаний яскравим сонцем екватора – комфортний, теплий і чистий... У такому океані так легко забувати себе, розчинятися й ставати однією з хвиль, що не мають ні початку, ні кінця. Вони несуть нас за собою, як різнобарвних тропічних риб. Адже ми теж як риби, занурені в океан – тільки частіше не в небесний, а в земний океан повсякденного життя. Океан, ім'я якого – реальність.

У такий яскравий і прозорий день, нічим не затьмарений, хочеться одягнути найкрасивіший одяг, вийти вранці з дому і вирушити бродити містом до самого вечора, поки не зайде сонце й не підніметься над обрієм місяць.

Коли ранком такого дня я пив свою каву, дивлячись на квіти клена біля кав'ярні, прохолодний вітер з глибин небесного океану так приємно торкався обличчя... А з дерева мені на руку впала маленька жовтувата квітка клену. Це світ послав мені свій привіт і подарував не тільки небесний океан, а ще й квітку.

І стало приємно від розуміння, що завжди поруч з нами є дещо, нічим не схоже на нас, людей, але воно іноді посилає нам свої чарівні подарунки. І високі стани свідомості.

Це він, сам світ.

А ім'я його – Реальність.

Екологія повсякденності

З дитинства я вірив, що наше стародавнє місто на зелених горах над рікою під синім небосхилом – це особливе й чарівне місце, де може трапитися чудо. А неможливе стає можливим. Потім, коли мене захопила алхімія високих станів свідомості, ця віра з інтуїтивної та невиразної стала усвідомленою.

А наприкінці 1980-х я зацікавився ідеями екології, що стали в той час популярним у світі. Тоді я думав, що в такому прадавньому місті на зелених пагорбах, де в гармонії співіснують архітектура та природа, може здійснитися мрія про екологічний спосіб життя. Справді, де ще в Європі (та й у всьому світі) знайти таке зелене місто, з рікою й островами прямо посередині його, – місто, де світи природний і людський так тісно переплелися.

Але потім виявилось, що ідеї екології життя, гармонії архітектури та природи мало кому цікаві в наших краях, хіба що дуже невеликій кількості людей, які нічого не вирішують. А більша частина парків і пляжів міста з часом перетворюються на смітники. Сказати, що я більше не вірю у чарівність Міста Вічності, було б неправдою, однак мій образ давнього міста на зелених пагорбах над рікою сильно віддалився від міста реального.

І коли я дивлюся на високі нові будинки, що виростили в різних районах в період ажіотажного попиту на нерухомість, я думаю про те, що непогано було б поселитися в одному з таких будинків на 25 поверсі, подалі від усього цього життєвого сміття. У вежі зі слонової кістки, як казав хтось із французьких поетів кінця XIX століття. А краще – вежі з високих небесних енергій. Щоб можна було спуститися ліфтом у підземний гараж, сісти там у машину і поїхати, куди мені хочеться, не контактуючи із усім цим брудом повсякденності.

Так, це справді було б непогано – поселитися в просторій і світлій квартирі з доброю звукоізоляцією та вентиляцією, ближче до небесних вітрів, сонця, місяця й зірок. І щоб з вікна було видно далекий обрій і все місто на зелених пагорбах над рікою.

З висоти такого будинку, на відстані, воно знову буде здаватися чарівним.

Справжнім Містом Вічності.

День народження

У травні місяці мій день народження. Не те, щоб я його якось особливо відзначав, цей день мені приємний іншим. Приблизно в цей час у місто прилітають стрижі, і мені подобається їхній свист, коли вони кружляють над будинками. А ще на вулицях продають конвалії – квіти, що нагадують про зелене кільце лісів, які оточують місто.

Можна вийти на високу гору над рікою, десь у парках в центрі – звідти ці ліси добре видно. Вони стоять на східному обрії суцільною стіною. Принаймні, здається, що ця стіна суцільна, а ліси незаймані (хоча розумію, що насправді це не так). Туди навіть можна доїхати на метро або автобусом. Там, у тих лісах, цвітуть сосни, і з них обсипається на землю золотий пилок... Мабуть багато мешканців міста ніколи не бачили, як цвітуть сосни. А може, просто не звертали уваги.

А ще день народження мені запам'ятовується подарунками – вони можуть бути не дуже значними, але в них є увага й тепло від тих, хто дарує. Я зберігаю вітальні листівки у себе в кімнаті, і навіть потім, коли згодом забираю їх у коробку, приємно буває іноді їх виймати й перебирати.

Такі вони, прості радості дня народження.

Свій світ

У перший день літа я ранком збирався йти у справах і складав рюкзак. За вікном все було зелене, співали птахи, а високий новий будинок удалині, який я любив споглядати взимку, став помітно вищим – ближче до небес. Перебираючи папери і карти пам'яті в рюкзаку, я думав про розвиток технологій – коли років двадцять тому з'явилися персональні комп'ютери, здавалося, що не тільки весь робочий офіс, але й життєвий світ можна компактно вмістити в цьому не дуже великому металевому ящику. Зрозуміло, що насправді життєвий світ перебуває всередині кожного з нас – у душі та в серці, але зараз йдеться не про внутрішні стани і переживання, а про всякі тексти (особисті чи по роботі), файли з музикою та фото.

Потім з'явився Інтернет, і межі схованого в комп'ютері світу значно розширилися. А коли звичайною справою стали портативні ноутбуки, цей світ став ще й переносним, а важкі ящики колишніх персональних комп'ютерів тепер здаються вже пережитком минулого. З часом звичайною справою стали підключені до мобільного Інтернету зовсім тонкі і легкі планшети, які зовсім мало місця займають в рюкзаку⁹. А весь власний світ міститься вже навіть не в комп'ютері, а на одній зовсім маленькій карті пам'яті, де є все що потрібно.

Справа навіть не в самих технологіях, я не фанат їх, а в підвищенні рівня особистої свободи. Можливість усе своє носити із собою стирає грань між роботою й відпочинком, зосередженістю й релаксом – стирає в позитивному сенсі. І тоді підвищується рівень свободи. Згадується реклама якогось інвестиційного фонду: молодий чоловік, розслаблений і задоволений життям, лежить на пляжі під пальмою, мабуть десь у Таїланді; на колінах ноутбук, у руці келих соку. І напис типу «Ваші гроші працюють за вас, а ви відпочиваєте й управляєте своїми справами з будь якого місця в світі». Як там казали давні мудреці – усе своє ношу із собою. А це вже ціла життєва філософія – весь свій світ носити із собою.

⁹ Прошло 15 років з того часу, як я це написав. У всіх є смартфони в кишені, мобільний Інтернет став буденною справою, і те що в 2010 здавалося якоюсь особливою свободою, стало нормою життя. Але тоді це сприймалося саме так – як особлива свобода. Ну а те, що особисті життєві світи, заховані в смартфонах і соціальних мережах у кожного свої, то в цьому немає нічого дивного. Адже життєві світи завжди були у всіх різними.

Космічне посвячення

Про озеро Тельбін я вже згадував – зараз воно прямо перед моїми вікнами десь удалині, за будинками. А недавно в спекотну погоду ми сиділи на березі в тіні під деревом з одним давнім приятелем з нашої пляжної компанії й розмовляли про те, де й коли були в Києві знамениті пляжі. Оскільки якість пляжів за останні роки сильно погіршилася, а багато з них взагалі зникли, заросли кущами або перетворилися на смітники, то й розмова мала трохи ностальгічний характер, але однаково приємно було поговорити про це.

Згадали ми також про Тельбін, і мій приятель сказав, що він недавно ходив туди з подругою, і хоча береги сильно забруднені, а вода стала більш каламутною, у цьому озері ще залишилася якась особлива енергетика. І я тоді розповів, як колись давно, в 1976-му, вперше потрапив на береги того озера. На початку 1970-х там стали будувати житлові будинки, а із зарослого очеретом озера Верхній Тельбін на дніпровських луках (Нижній Тельбін був з іншого боку залізниці, його вже майже не видно) качали пісок для наміву. Так вийшов піщаний кар'єр глибиною більше 20 метрів, заповнений чистою джерельною водою. Навколо були безкрайні піски, чисті й незаймані, а далі стояли підйомні крани.

У мене в ті роки був товариш, що жив неподалік у Дарниці, і ми з ним ходили на Тельбін, споглядаючи небо на горах піску біля залізниці. Ми допливали до самої середини озера, де його чиста й прозора вода здавалася бездонною, ніби вона приховувала таку глибину, що вела до самої основи світу.

Одного разу літнім вечором, відпливши на середину Тельбіну, я лежав на спині, споглядав небо і повторював про себе слова Парамахамси Йогананди: «Тіло розчиняється у Всесвіті, Всесвіт розчиняється в беззвучному голосі, беззвучний голос розчиняється в сяючому світлі, а сяюче світло веде туди, де залишається тільки нескінченна радість».

Сонце зайшло, небо стало темно-синім, на ньому вже було видно місяць, а перехрещені сліди від літаків і пір'ясті хмари набули рожевого кольору. Довго я лежав на воді, споглядаючи місяць і ці рожеві хмари, і здавалося, що небо темніє прямо на очах і от-от на ньому з'являться зірки.

У цій миті, що тривала й тривала, було щось грандіозне і неосяжне, невимовне як космос... «Космічне посвячення» – такі

слова пролетіли в мене в думках, в яких в ті роки багато було всяких дивних слів з езотеричних книг.

А що, може і справді «космічне посвячення».

Коли я потім їхав автобусом додому через міст, і над горами правого берега горіла червона зоря, були у всьому цьому особлива окриленість і почуття польоту – така окриленість, мить якої залишається потім у пам'яті на все життя.

Той вечір космічного посвячення справді запам'ятався мені надовго, і я став вірити, що озеро Тельбін – особливе та унікальне місце сили.

Минули роки, у мене з'явилися нові друзі, Олег та Ігор, що жили недалеко від Тельбіну, і ми часто бували там на пляжі зі знайомими дівчатами. Але це вже були інші настрої, більш повсякденні, і до космічного посвячення вони не мали відношення.

З часом навколо озера все сильно змінилося, і тепер уже мало що нагадує той Тельбін, чистий, як прозоре джерело, що витікає із глибини землі серед безкрайніх пісків. Але й сьогодні, коли я чую назву цього озера, мені згадується той вечір літа 1976 року й настрій польоту у нескінченність небес.

От таким воно було для мене – космічне посвячення.

Під щасливою зіркою

Одного разу задушливою літньою ніччю ми їхали з дружиною в машині через місто. Клубилися хмари, почав гриміти грім і пішов сильний дощ. Ми вже були недалеко від гаража – що робити? Дощ такий, що з машини не вийдеш. Мабуть, доведеться чекати, поки не перестане.

Але коли під'їхали до воріт гаража, дощ почав слабшати на очах, як часто буває під час гроз, і коли ми заїхали в гараж і закрили машину, дощ повністю припинився. Приготовлені парасолі не довелося розкривати. Повезло.

Везе ж тим, хто народився під щасливою зіркою...

І коли везе раз, і другий, і третій, починає здаватися, що світ справді йде тобі назустріч і якимось чудесним способом виконує твої бажання – великі й маленькі.

З часом починаєш розуміти, що це не зовсім правда, і везе не кожного разу. І світ не завжди йде назустріч, особливо тоді, коли його допомога дуже потрібна. Є якийсь таємничий механізм везіння, про який іноді люблять міркувати автори розумних езотеричних книг, але механізм цей залишається незбагненим. І спрацьовує він не кожного дня. Як не кожного дня приходять високі стани свідомості.

Простіше кажучи, піднесений настрій на замовлення одержати не вдається.

Але однаково хочеться вірити...

Вірити наївною дитячою вірою...

Вірити в те, що ти народжений під щасливою зіркою.

«Не можна одержати без віри»

В Інтернеті я знайшов випадково слова, які ввійшли в моє серце: «Кожен з нас сам створює світ, у якому живе». І ще – «не можна одержати без віри, не можна віддати без любові».

Справді, у взаєминах зі світом – і небесним світом космічних енергій, і земним світом людей, – без віри в успіх не можна одержати те, що світ може тобі подарувати: щастя, натхнення, високі стани свідомості, тонкі енергії. Із цих дарів світу в серці виникає плід (подібно до того, як яблуко виростає на дереві), якийсь креативний продукт. Наприклад, ці слова, які я з любов'ю віддаю потім у світ. Віддаю, щоб брати посильну для мене участь у створенні потоків тонких енергій і високих станів – для інших людей.

Але віддати не можна без любові до світу. Якщо вона є, світ приймає цей дар. Віддаючи з любов'ю свій внесок у світ я вірю, що світу це потрібно. Вірю в себе, вірю в те, що роблю. І в те, що я роблю це правильно.

І тоді світ дає мені все, що потрібно – легко та без зусиль. Адже без віри в світ цього не можна одержати.

Щоб потім знову з любов'ю віддавати.

І так без кінця.

Літо пляжної йоги

Літо 2010 року виявилося дуже спекотним, і незвичайно висока для наших місць температура не сприяла творчому натхненню, спрямовуючи всі думки до пляжного способу життя. Спершу температура +36 чи +40 здавалася нестерпною, нагадуючи клімат в Еміратах або в Індії влітку.

Але людина звикає до всього, і коли стало зрозуміло, що така температура триватиме довго, я непомітно до неї адаптувався. Можливо, допоміг багаторічний досвід мандрів з рюкзаком жаркими літніми дорогами, а може згадки про подорожі в південних країнах під сліпучим сонцем. Сприяло такій адаптації спілкування з рікою – адже це спілкування завжди мало для мене велике значення, створюючи особливий настрій.

Радувала сама можливість щодня ввечері, коли сонце починає схилятися до обрію й вже не так сильно пече, безлюдною стежкою під старими соснами виходити на мій пляж призахідного сонця – там пісок поки ще залишався чистим, і людей було не дуже багато.

Коли після жаркого дня поринаєш у води ріки, прохолодні, прозорі, темні й глибокі, на глибині відчувається сильна течія. Вона підхоплює і несе за собою, а в душі народжується молитва ріці – молитва без слів, яка виходить із самого серця.

Молитва про те, щоб ріка забрала всі суєтні й непотрібні думки, забрала втому і все несправжнє, залишивши в серці тільки просте і чисте, яке присутнє там споконвічно. Я вірив, що ріка справді може це зробити – недарма казали прадавні мудреці, що Дао схоже на воду.

А потім виходиш оновленим на берег і лягаєш на теплий пісок. І все стає так просто і ясно – незмінна вічність вечірніх небес над головою, і терапія субстанцією теплового чистого піску, який можна розгладжувати рукою, розглядаючи маленькі рожеві й жовті раковини.

І так кожного дня.

Кожного дня ця сонячна субстанція піску все глибше й глибше входить в серце – разом із плескотом хвиль.

Така вона, пляжна йога – йога розчинення розуму в теплому піску.

А тим часом сонце схиляється до старокиївських гір на обрії, просвічуючи через хвилі й відкидаючи золоту доріжку на воді. На піску з'являються тіні, а у вечірньому небі ледве помітна рожева хмара... І якісь птахи кружляють високо над рікою.

Це вона, вечірня повнота буття...

День закінчується.

Скоро закінчиться і це літо.

Літо пляжної йоги.

Там, де живе любов

Вже декілька літніх місяців у кутку моєї кімнати на підлозі лежить записник, розкритий на порожній сторінці з назвою оповідання – «Там, де живе любов». Сьогодні я зрозумів, що цей текст чомусь не пишеться сам собою, а примушувати себе його писати немає сенсу – нічого доброго не вийде.

Таке буває, що текст не пишеться. Адже коли є настрої, то пишеться одразу, легко й без зусиль. І так само легко в душі народжуються потрібні слова, заряджені потрібною енергією.

І тоді я вирішив описати хоча б задум цієї не створеної історії. Вона мала бути про «занурення в життя», і про те, що іноді наприкінці літа, коли вже не жарко, ввечері хочеться опинитися на тихих тінистих вулицях біля Бульвару Високих Станів свідомості. На одній з тих вулиць живе мій маленький друг – сірий пухнастий котик, з яким я недавно познайомився.

Втім, не в котику справа, а в самому «зануренні в життя»... Зануренні в чисту екзистенцію, коли забуваєш себе й знову стаєш частиною чогось великого й неосяжного... вітру, що несе перше жовте опале листя на тих вулицях біля легендарного бульвару, який, здається, веде у небеса.

Там живе й входить у серце почуття невловимої справжності світу – почуття повноти буття.

І тому живе там не тільки котик.

Там живе любов.

У всьому на світі

Осіннім вечором я їхав у метро через Південний міст. Людей було небагато, а небесне світло, що проникало у вагон, створювало в душі почуття умиротворення, релаксу й легкості свободи. За вікном було видно далекі обрії та ліси на лівому березі ріки. Мені подобався цей вид ще з того часу, коли міст тільки починали будувати на початку 1990-х. Тут не було ані дороги, ані будинків, а тільки безкрайні піски навколо, на яких потім виникли нові райони міста. Ще тоді ці місця створювали в душі настрої очищення від усього непотрібного і занурення у дещо реальне і справжнє.

Мені згадалося, як торік я всю зиму читав у поїздах цієї лінії метро, що йдуть через Південний міст, одну індійську книгу¹⁰ про 112 шляхів занурення в єдину реальність, природа якої така сама, що й внутрішнього центру в глибині душі. Цей той центр чистої свідомості, якого досягаєш, коли хвилі думок заспокоюються, а свідомість стає прозорою.

Єдина реальність освітлює душу своїм сяянням, дарує свободу від усього непотрібного й несправжнього; дає почуття повноти життя... Але її важко описати словами, тому що кожний з нас приходить до неї по-своєму. Може бути безліч шляхів до неї – через музику, що несе за собою; через натхненний настрої поезії; через любов чоловіка й жінки. Або через монотонний шум вітру в сірій небесній порожнечі.

Ця головна ідея зачаровує найбільше – шлях до єдиної реальності можна знайти в чому завгодно.

У всьому на світі.

¹⁰ Vijnana Bhairava Tantra

**На високій небесній орбіті
(2012—2014)**

У нескінченність

Перед моїм вікном удалині Північний міст через Дніпро. Щодня по ньому тече потік машин, який особливо добре видно вночі – ріка різнобарвних вогнів. Як нагадування про те, що життя – це теж потік.

І вся наша доля, і весь наш шлях – це теж потік, що тече з нізвідки в нікуди, з одного великого «ніщо» в інше настільки ж велике «ніщо». Ніхто не знає слів, щоб назвати це ніщо. І ніхто ще не придумав, як назвати цей потік.

Але я точно знаю, куди він тече – у нескінченність. У дещо нікому не відоме, але споконвіку бажане нами. Тече ні для чого, а просто так.

Як спілітає просто так свій візерунок музика, що звучить у мене в кімнаті... І несе за собою у фантастичний світ мрії та міфу.

Несе туди, куди тече цей потік на мосту.

У нескінченність життя.

Trek Ultralight

А ще в кімнаті на підлозі лежить спальний мішок з написом Trek Ultralight. Мені подобається, що він там лежить акуратно згорнутий. Так я завжди скручував спальні мішки, складаючи їх у рюкзак під час подорожей.

Спальний мішок нагадує мені про те, хто я насправді – сонячний мандрівник, що йде дорогою, яка не має кінця. А все інше – мій стіл із цінної деревини, папери та книги, комп'ютери, кімната з білими стінами – це тільки коротка зупинка на вільному від усього зайвого шляху.

Легкому шляху без кінця...

Даль безтілесних сірих просторів

Одного разу осіннім ранком увагу привернуло високе сіре небо і далекий обрій за рікою. Був у цьому якийсь незбагнений поклик, він пробуджував бажання вийти з дому і піти далеко на інший край міста – куди кличе це сіре небо.

Колись давно, на пожовклих сторінках старих записників – на пожовтілих сторінках спогадів, – я написав дещо про манливу даль безтілесних сірих просторів. За давниною років ті записи загубилися, але сьогодні я згадав слова про даль безтілесних сірих просторів, з яких вічно тече загадкове світло – може, це світло самого життя. А може так світитися ріка часу.

Наче життя – весь цей потік хвилин, годин, днів і років – рухається з нізвідки в нікуди, як ріка, яка тече своїм незбагненим шляхом, випромінюючи таємниче світло. Воно не таке, як яскраве світло сонця. Це світло зовсім інше, воно сіре як хмарне небо і ледве помітне. Але воно дуже далеке, і кличе за собою. Адже це світло приходить із нескінченності життя, і тому воно таке манливе.

Відклавши всі справи і вимкнувши мобільні телефони, я пішов за цим покликом бродити вулицями міста, куди очі дивляться. Щоб там, під високим сірим небом, знову забувати себе й ставати частиною потоку буття. І опинятися в тій миті вічності, в якій все здається побаченим уперше.

Ніщо не забуте, ніщо не втрачене... і знову все можливе в цьому чарівному, повному чудес світі.

Так, усе можливе, головне – сильно захотіти та повірити... повірити в те, що світ відкритий кожному.

І тоді нескінченність життя розкриється перед тобою, як безтілесна даль сірих небес, і покличе за собою. Покличе полетіти далеко, покличе втекти за межі себе – втекли дорогами реальності, щоб розчинитися і загубитися в ній.

Нескінченність життя покличе розкрити вікно й полетіти в нього – адже душа як птах, їй зовсім неважко полетіти у відкрите вікно. Дорогу назад вона потім легко знайде сама – якщо, звісно, захоче. А якщо не захоче – вона розчиниться в небесній далі.

У далі безтілесних сірих просторів.

Миттєвості

Бувають миті, про які важко сказати щось конкретне, але вони запам'ятовуються надовго. А душа потім знову й знову хоче до них повертатися. Недавно така мить була на одній з вулиць мого міста. На перехресті я побачив у вечірньому небі білий місяць і зупинився на декілька секунд, дивлячись на нього. Щось було в цьому велике і невимовне... Важко пояснити, що саме, всі слова будуть зайвими, але я потім згадував цю мить.

Схожа мить була також учора, у яскравий і прозорий день. Близькість до ріки того району, де я живу, дає можливість іноді бачити далекі обрії. Коли я ввечері йшов додому, в одному місці зовсім далеко стали помітні білі будинки на тому березі – у їхніх вікнах відбивалося червоне сонце. А над головою в небі світилися рожеві хмари. І все це раптом поєдналося воедино – і життя, і доля, і роки минулі, і роки майбутні, і мій світ, і світи всіх інших людей. Незбагненна єдність усього з усім... А вночі, коли світло дня на стінах кімнати повністю згасло, над тими будинками за рікою, де блищало у вікнах червоне сонце, почав вставати величезний жовтий місяць.

Хто знає, у чому сила кожної такої миті вічності. Але всі вони манливі, всі кличуть за собою. У цій здатності надихати, вести через життя – головна їхня сила.

Тому вони запам'ятовуються надовго, ці миті.

Полетіти разом з вітром

Коли настає ще одна весна, починає цвісти бузок, вранці на березі ріки вперше співає соловей, а над містом з'являються стрижи, приходить настрій літа. Можна після тривалої зимової перерви вийти на свій пляж, доторкнутися рукою до вже теплого піску і розгладити його, перебираючи маленькі рожеві раковини. І побачити вдалині за рікою знайомі обриси давнього міста на пагорбах.

У таку пору, коли починає відчуватися смак літа, душа оживає і прагне полетіти разом з вітром. Адже душа вічно молода – легка й рухлива, як потік води. І знову за вікном простягається величезний світ, який кличе своїми шляхами. Манить новими лініями життя, а може навіть і лініями долі.

А якщо енергія молодості обіцяє, що кожен шлях можна пройти, а нескінченність життя починається прямо тут, біля розкритого вікна, то що може бути простіше – полетіти разом з вітром. Над блакитною рікою, що іскриться під сонцем, і над білим містом, з яким пов'язано стільки подій, думок і переживань.

Полетіти вдалину – разом з вітром.

Solar Wind

Бувають дні, коли небо стає каламутним, далекий обрій не видно, і тоді душа теж стає каламутною. Залишається просто чекати, поки прийде вітер. Можна цілими днями лежати на пляжі в тіні під деревом, слухаючи плескіт хвиль. А можна вечорами гуляти містом, де тіністі зелені парки, і над ними чутно свист стрижів.

Вечірнє небо над літнім містом, або ранковий промінь сонця, що падає на білу стіну кімнати – усе нагадує про те, що потрібно просто чекати, поки прийде потрібний вітер. Просто чекати, прислухаючись коли він вперше торкнеться мене.

І тоді в глибині безмежних небес почнеться невидимий рух... А вітер буде ставати все сильніше й сильніше.

Це він, сірочко, мій улюблений південно-східний вітер, – сонячний вітер, що летить з небесної далі. Коли він приходить, усе відразу змінюється й стає іншим. Світ повсякденного життя нікуди не зникає, але його заповнює витканий із чистих енергій небесний світ, який проникає в світ земний. А на «земний бруд» і недосконалість життя вже не звертаєш увагу – адже в усіх нас над головою одне синє небо, з якого летить сонячний вітер.

І тоді цвітіння білої та рожевої акації, яке кожного року повторюється у дворі мого будинку; місяць, що заходить у ранковому небі над містом; потік машин на вулиці чи обличчя людей – усе це стає великою й вічною містерією життя.

Містерією сонячного вітру.

Важко увійти в це, хоча наповнений високими енергіями світ сонячного вітру завжди перебуває поруч із нами – набагато ближче, ніж простягнута рука. Я завжди знав, що він є – такий світ; вірив у нього та у вітер сили, який вів мене у мандрах дорогами реальності. Вірив і в те, що вітер сили може створювати з самого себе та з фрагментів повсякденності фантастичний світ високих енергій.

Але одне – знати й вірити в те, що іноді з небес приходить сонячний вітер, а інше – перебувати в ньому. І входити у світ високих енергій, у якому немає часу. Ані минулого, ані майбутнього, а тільки мить вічності.

Я знаю, що цей вітер летить не просто з небес – він летить із самої Нескінченності.

І це її подих стає сонячним вітром – Solar Wind

Дівчина з волоссям кольору сонця

Коли я дивлюся у вікно, закрите бамбуковим ролетом від пекучого літнього сонця, я бачу через щілину далеко на обрії, за синьої рікою під сяючими ранковими небесами три високі нові будинки. Вони біля озера Тельбін, яке у роки метафізичної юності стало для мене чарівним – там торкнулося мене «космічне посвячення». Таким це озеро залишилося в пам'яті назавжди, незважаючи на те, що за роки все там сильно змінилося, і давно я туди вже не ходжу.

Звідти, з берегів озера Тельбін, у моє життя колись увійшла дівчина з волоссям кольору сонця, кольору золотого піску на пляжах нашої юності. І стала моєю вірною подругою та супутницею мандрів.

Дівчина з волоссям кольору сонця...

Вона багато чому навчила мене. А одного разу подарувала листівку зі словами: «У кожній квітці приховано нектар, і в кожному дні – прекрасну мить». А з іншого боку листівки було написано – «Наш світ відкритий кожному». Ці прості слова стали моєю сокровенною молитвою, яка вела через життя. Адже якщо повірити в те, що наш світ відкритий кожному, тоді будь яка мета здається доступною, будь який шлях можна пройти, а всі двері життя можна відкрити.

Головне – захотіти. І повірити в те, що наш світ справді відкритий кожному.

Ось чому навчила мене дівчина з волоссям кольору сонця.

Колесо повноти буття

А якщо «у кожній квітці приховано нектар, і в кожному дні – прекрасну мить», то всі ці миттєвості підштовхують обертання колеса повноти буття. Як потік води, навіть не дуже сильний, обертає колесо водяного млина. Адже їх багато, таких чарівних хвилин – ранком, вдень, увечері та вночі. Потрібно тільки помітити їх, звернути на них увагу й поринути в кожную з них. Найчастіше ми цього не робимо, і втрачаємо рідкісну можливість взяти участь у вічній грі обертання колеса повноти буття.

Мені легше відчувати ці миті ввечері, коли всі денні справи зроблені. Теплими та безтурботними літніми вечорами на Плязі Призахідного Сонця, коли сонячна доріжка блищить на воді, а вечірнє світло лягає на м'який пісок... Або десь у парках старого міста, звідки видно далекі обрії з-під гілок дерев.

А наступного дня будуть чарівні миті ранку – висхідне сонце за рікою, спів птахів, крапля роси на зеленому листку... Усе те, що є навколо нас постійно, тільки ми це не завжди бачимо.

Скороминуші й нетривалі, ці миті зв'язуються зі спогадами минулого вечора, а потім несуть у майбутнє – у настрій нового дня й нового вечора.

Так починається обертання колеса повноти буття.

Просто жили, як хотіли

Коли я сиджу в кріслі в глибині кімнати і дивлюся у вікно на місто за рікою, суєти на вулиці не помітно – видно тільки далекі обрії. Ті далі, які мають властивість притягувати погляд і зачаровувати душу, і вона завдяки цьому піднімається над повсякденністю.

Усі ці знайомі вулиці, будинки, пагорби міста, острови на Дніпрі... О, метафізична юність, час кохання й мандрів... час вільних безцільних подорожей містом, від одного його краю до іншого в потоці спонтанності буття, коли й сам не знаєш, куди йдеш і куди тебе поведе життя.

Ми з моєю вірною подругою справді жили, як хотіли. І вільно з вітром летіли, як білі хмари над синьою рікою й над нашим прадавнім містом Вічності.

Напевно, в усіх так було в молодості та юності, однак не має сенсу жити спогадами. Жити потрібно сьогоднішнім, і тільки тоді можна дихати повними грудьми.

Дихати вітром, що пахне свободою, разом з яким можна летіти.

І жити так, як хочеш.

Лінії долі

Лінії долі – вони як дерева. Ми вирощуємо дерева в саду із маленького саджанця і фантазуємо про те, якими вони будуть років через двадцять. Довго милуємося першими гілками, старанно їх поливаємо і багато говоримо про них із друзями.

Але часто буває так, що дерева, на які сподівався, не приживаються. А розростаються зовсім інші, яких не чекав і сам не саджав – вітер чи птахи занесли зернятко. Так буває не тільки з деревами, а й з лініями долі та життя, – і нічого із цим не поробиш.

Засохлі дерева, які не прижилися, зазвичай спилюють, і ніхто про них особливо не згадує. А з лініями долі та життя не так. Хоча насправді від нереалізованих ліній користі немає, і вони мало чим відрізняються від засохлих дерев, часто їх шкода просто викинути з пам'яті.

З ними довго не можеш попрощатися, зберігаєш якісь книги й фото, іноді намагаєшся слухати пов'язану з тими настроями музику або ходити в ті місця, де колись доторкався до цих ліній. Але зів'ялі лінії долі (так само як зів'ялі квіти) вже не стануть живими – залишаються тільки спогади, які часом піднімаються із глибин пам'яті.

Коли я іноді проходжу дарницькими вулицями, мені згадується ренесансна епоха 1990-х і мрії про фантастичне життя в пошуках високих станів. Ці мрії виникли ще в юності, коли я плавав в озері Тельбін.

Фантазії про таке життя в часто були далекими від реальності – подорожувати світом, поїхати в Каліфорнію, працювати там в Есаленському інституті, підніматися на вершини Гімалаїв і займатися серфінгом на островах Тихого океану. Чи здійснилися мрії про фанатичне життя? Загалом так, у деталях – ні. Точніше, здійснилися інакше, ніж тоді уявлялося.

Багато світів було пройдено з того часу, багато ідей і захоплень було пропущено через себе. Але в Каліфорнію я не потрапив, з Есаленським інститутом був пов'язаний тільки віртуально, через переписку й форуми в Інтернеті. У Гімалаях теж не був, і серфером не став. Хоча на вершини інших засніжених гір піднімався, дорогами Азії подорожував, у водах Індійського океану плавав не раз, і як виглядають береги тропічних островів добре знаю.

А чи знаходив я у свої пошуках високі стани свідомості? Так, звісно. Але вони виявилися набагато ближче, поруч. Як у відомій книзі Коельо¹¹, коли після тривалих мандрів світом у пошуках особливого скарбу, герой знаходить його у дворі власного будинку.

І щоб доторкнутися до високих станів свідомості не потрібні Гімалайські гори, дороги Азії чи води Індійського океану.

Тому що ці стани свідомості усередині нас.

¹¹ «Алхімік», найвідоміша книга Паоло Коельо, популярна в ті роки, коли я писав «Пісні нескінченності».

Моє серце назавжди там

Коли я виходжу із квартири, а потім із двору, починається викладена бетонними плитами доріжка, яка веде до зупинки автобуса. А попереду за широкою рікою між дерев видно піщану смужку берега одного з дніпровських островів.

Колись я не раз бував там – дуже давно. Зараз ходжу на інші пляжі. Сказати, що мені хочеться потрапити на той піщаний берег, було б неправдою. Я бачу його зі свого вікна, вечорами там часто світять фари машин. Напевно там багато сміття, битих пляшок та інших слідів людей. Є місця чистіші.

Але однаково, коли я бачу цю піщану смужку пляжу за рікою, у серці оживає пісня спогадів – трохи сумна від того, що все це давно минуло, але більше радісна, тому що все це було в моєму житті.

Чимало є таких місць на берегах Дніпра в нашому місті, куди летять спогади, якщо проїжджаєш повз них. І хоча якість київських пляжів погіршується просто на очах, а більшість із них для мене вже не придатні, однаково моє серце назавжди там.

На тих золотавих піщаних берегах Дніпра.

Ласкаве літо

Бувають речі, можливі тільки влітку – лежати на теплому піску; споглядати червоне вечірнє сонце, що опускається над рікою й над зеленими пагорбами Міста Вічності; дивитися на обличчя людей, що приходять на пляж...

Узимку я сюди не ходжу, і коли закінчиться літо, можна буде витрусити пісок із пляжного рюкзака – того самого легендарного рюкзака з написом Live the Search – і забрати його в шафу разом із пляжним рушником і плавками. Але це буде колись потім, не зараз – не так швидко... А поки триває ласкаве літо. І спокій безтурботного літнього життя.

Ранком я виходжу на інший пляж недалеко від будинку. Коли відпливаєш подалі, удалині видна золота вежа Печерського монастиря, що піднімається на пагорбах міста. А якщо перевернутися на спину, то ранкове синє небо над головою так затягує в себе... Є на берегах цієї глибокої затоки на Оболоні щось космічне – як колись на озері Тельбін.

Потім – робота за комп'ютером у тинистій кімнаті, де музика й постійний штучний вітер від вентилятора, який розгойдує бамбуковий ролет на вікні. За вікном, у вузьку щілину між ролетом і рамою, видно блиск сонця на воді, зелені дерева, і вдалині за мостом три високі нові будинки – на берегах того самого озера Тельбін.

А ввечері – теплий пісок на Пляжі призахідного сонця. Синє небо й зелені дерева... плескіт хвиль і грозові хмари на обрії. В однаковий час злітає літак, що бере курс кудись у далекі країни. А потім сонце опускається усе нижче й нижче, і від нього з'являється червона доріжка на воді.

По дорозі із пляжу додому мені подобається вийти з метро і трохи пройтися вулицею Городецького, у цьому «маленькому Парижі», як колись на початку XX століття називали ті квартали. Знову там цвітуть липи, а їхні опалі квіти лежать, як золотий пил, на асфальті біля вітрин розкішних магазинів – о, цей золотий пил вічності, яким славиться моє місто...

У довгі літні дні бувають такі вечори, коли виникає в душі почуття умиротворення. Це вона, безтурботність повноти буття. Здається, що ласкаве літо, як чарівна істота з дитячих казок, простягає із синіх вечірніх небес до мене свої руки, і торкається небесним світлом.

І тоді вже немає «вчора» чи «завтра», немає справ, турбот і думок. А тільки синє вечірнє небо над містом.

Таке воно, це ласкаве літо.

Золота вежа Сходу

Ранком, коли я виходжу на маленький пляж перед своїм будинком на Оболоні, де високі зелені дерева схиляються над золотавою водою, а маленькі рибки плавають над піщаним дном, на обрії переді мною видно купол золотої вежі Печерського монастиря. Колись давно я часто бував біля неї, споглядав далекі обрії за Дніпром.

З образом золотої вежі було пов'язано багато особистих міфів. Вона, як чарівна вісь світобудови, вісь мого життєвого простору, стала символом метафізичних пошуків і творчого способу життя епохи 1990-х. У цих міфах не було нічого релігійного – я не церковна людина, але висока золота вежа на обрії привертала увагу.

Зараз інша епоха, у неї нові міфи. Мене вже не хвилюють ані Печерський монастир, ані гора Афон. Але золота вежа на обрії перед моїм вікном залишилася – тепер я називаю її «Золота вежа Сходу». Вона нічим не схожа на золоті вежі Банкока або пагоди Мандалая, а називаю я її так лише тому, що вона піднімається вдалині на сході. І погляд шукає далеку золоту точку у синьому київському небі.

Одного разу ранком на пляжі, відпливши від берега, я споглядав золоту вежу вдалині на пагорбах міста. Колись давно вона була для мене символом езотеричного життя, і значущими були самі ці слова, ще не знецінені масовою культурою.

А чи вдалося воно, це езотеричне життя?

Якраз езотеричне життя в тебе вдалося – відповіла мені золота вежа. Може у матеріальному житті, орієнтованому на успіх, дехто з твоїх друзів юності досяг більшого. Але й тут тобі навряд чи можна скаритися. За все потрібно платити, а особливо за свободу. І за езотеричне життя. Якщо пріоритети обрані такими – високі стани, високі енергії, – тоді матеріальний успіх неминуче стає другорядним. А ті, для кого успіх – первинна мета, справді можуть досягати більшого в бізнесі, але можливостей вести езотеричне життя в них набагато менше.

От що відповіла мені Золота вежа Сходу.

Сонячна порожнеча

Коли я йду із ранкового пляжу додому, мені подобається сидіти на бетонних плитах набережної в тіні дерев. Сильні літні дощі позмивали із плит різне людське сміття, бетон очистився й став таким, яким він був, коли ми з моєю подругою вперше потрапили сюди – у будинок на вулиці біля пляжу із широкою рікою перед вікном.

Будинок, де ми прожили ціле життя.

Сидячи під деревами, мені подобається дивитися на блиск сонця на воді та на обриси міста вдалині за рікою, розглядаючи людей, що йдуть на пляж. Люди там не якісь особливі – звичайні. Але в заповненому яскравим сонячним сяйвом світі вони сприймаються гармонійно.

Одного разу ранком на пляжі я зустрів старого чоловіка аскетичного виду, якого я більше не бачив. Сильно засмаглий, у вицвілих шортах, він мені був симпатичний – у його посмішці щось зачаровувало. Чи то мудрість, знайдена після багатьох років житейської суєти, чи то дещо більше – сама сонячна порожнеча.

Адже ця порожнеча має здатність поглинати в собі всі людські турботи, знецінюючи суєту повсякденності та перетворюючи її на піщинки, які стікають бетонними плитами. Напевно, тому багато хто боїться цієї порожнечі, і намагається заповнити її чим завгодно – голосними розмовами чи музикою. Але хіба можна заповнити шумом і розмовами те, що не можна заповнити нічим на світі?

Напевно тому вона мені так подобається – ця сонячна порожнеча. Як подобається стихія сонця, і саме звучання слів – el Sol, Soleil, Sunlit Path.

Адже я сонячний мандрівник. І коли я вперше зустрівся з нею – із Сонячною Порожнечею, це стало взаємною любов'ю на все життя. Не дивно, що вона поглинула в мені все, що залишалося від людської суєти. Тепер я – наче одна з тих блискучих на сонце піщинок, що осипаються бетонними плитами, щоб зникнути в стихії сонця.

El Sol, Soleil, Sunlit Path...

Пісні ночі

Коли настає зима з її довгими вечорами, я сиджу біля вікна і дивлюся на мерехтливі вогні міста вдалині за рікою. Все це вже було багато разів, але мені однаково подобається – як птахам, які кожного дня кружляють у небесах.

Зимовими ночами моя душа знову стає одним із тих далеких вогників за вікном, вона легко летить кудись за обрій, як нічний птах. Летить у ніч – у безмежне, щоб там мандрувати в безкрайніх морях уяви та співати свої пісні.

Сповнені ніжності та сили пісні – ці вічні пісні ночі.

Про небо й землі, про гру далеких вогнів, про поклик невідомих шляхів...

І про те, як легко й просто живеться під щасливою зіркою, коли весь світ відкритий перед тобою.

Для тих, хто в драйві

Є на іншому кінці нашого міста дорога, вона пряма і йде за обрій – на схід. На край землі. Мені подобається іноді йти нею – там, на тій дорозі, у моїй душі знову легко народжуються пісні Нескінченності.

Пісні про шлях – на край землі.

От і сьогодні, у дощовий грудневий день я йшов цією дорогою під низьким хмарним небом, і краплі дощу стікали на обличчі. Але що та погода, якщо ти на своїй хвилі... Адже коли ти на своїй хвилі, тоді не важливо, дощ, сніг або вітер – важливо тільки, який вітер у тебе всередині. Вітер, що створює твою власну хвилю.

Праворуч від асфальтового тротуару була доріжка кольору шоколаду – для велосипедистів. Я пішов нею, і тоді ця доріжка стала призначеною для зовсім іншого – для тих, кого покликав за собою шлях, що йде на край землі.

Для тих, хто в драйві.

Я йшов цією доріжкою, а ліворуч неслися машини... їхні червоні вогні зливалися в мерехтливий потік, як очі невідомих звірів, що біжать на схід – на край землі. І було мені так легко й вільно йти цією дорогою... здавалося, що в неї не буде кінця.

Шум коліс машин на мокрому асфальті став гіпнотичною музикою, а запах бензину, що доносився вітром, був у цю мить для душі миліше, ніж запах найкращих квітів. І так хотілося, щоб ця дорога ніколи не закінчувалася...

А ще душі хотілося вийти за межі себе й полетіти – на край світу.

Розтанути і текти туди – на край землі.

Розчинитися у вітрі й полетіти – у небеса.

У Безмежне.

Напевно, усе це просто якесь марення.

Але хіба це має значення, коли йдеш дорогою, що веде на край землі? Чарівною дорогою для тих, хто в польоті.

Для тих, хто в драйві.

Пісок між пальцями

Час – пісок між пальцями Життя...

Закриваючи очі, я бачу ці пальці, між якими тече пісок часу – вони більш тонкі й ніжні, ніж пальці найкрасивіших жінок. Я пам'ятаю, в юності, коли увесь світ сприймався під знаком любові й пристрасі, образ пісків часу, які течуть між тонкими й ніжними пальцями Життя, набув еротичного значення.

Із плином років таке сприйняття світу поступово зникло, в чому немає нічого дивного. Але час – невблаганний час, – так само тече між пальцями, як пісок.

Між тонкими й ніжними пальцями Життя.

Ніколи

Буває, перебираючи старі речі, знаходиш дещо таке, що більше вже ніколи не знадобиться. Я не про зношені туфлі або протерті штани, колись красиві й модні – це можна легко викинути й забути. І навіть не про найкращу свою сорочку з юності, яку одягав на побачення з дівчатами – цю річ може й шкода викинути, але користуватися нею однаково вже не будеш.

Але трохи сумно буває знаходити папери й книги, музику або фото, пов'язані з ідеями та мріями, які хвилювали колись розум і серце І тоді з усією ясністю розумієш, що все це вже не знадобиться – ніколи. А ті ідеї, що хвилювали душу двадцять або тридцять років тому, вже її не хвилюють. І не тому, що душа стала, як висохла квітка, і вже нічого її не хвилює – ні, не тому.

Є люди, для яких слово «ніколи» – порожній звук, їх цікавлять реальні, конкретні речі, а не абстракції. Є такі, які від слова «ніколи» починають дратуватися, згадуючи відому приказку, згідно з якою не можна казати це слово.

А для мене слово «ніколи» чарівне й значиме – не тому, що в ньому є сум, і навіть не тому, що якісь думки й мрії залишилися в минулому, – ні, не тому.

Слово «ніколи» – як підведена риса. Воно має здатність зупинити на мить час. І побачити з усією виразністю все те, що вже було.

А може навіть і те, що колись буде...

На високій небесній орбіті

Мені подобається іноді пройтися біля нової станції метро «Червоний хутір». Вона дуже далеко від мого будинку, на протилежному кінці міста – напевно, за обрієм. Біля цієї станції завжди мало людей – не побудували ще будинки, магазини й базари, де зазвичай збирається народ. На цьому далекому краї міста навіть самого міста не видно – ліворуч металева загорожа, за нею якісь споруди індустріального виду, а праворуч ліс із високими соснами. І пряма дорога, що йде вдалину.

Там, біля цієї прямої дороги, у душі народжується мрія про те, що добре було б пожити якийсь тут, на краю міста... може рік або два, хто знає. Придумати собі нове ім'я на цей час, купити новий одяг, придбати квартиру в новому будинку і зробити там усе як хочеться, у дусі божественного мінімалізму. І так жити безтурботно біля лісу, нечасто вибираючись у місто. Хіба що поміняти валюту, купити крем для гоління, папір або ручку, запастися рисом, гречкою та іншою їжею... от наче і все, що від міста потрібно.

А решту часу можна проводити на високій небесній орбіті, споглядаючи хмари над сосновим лісом, що йде до обрію, і знаходячи в цьому найцінніше, що може бути на світі – самого себе. А коли захочеться змінити місце проживання – з легким серцем продати квартиру, і переселитися в якийсь інший новий будинок, але обов'язково на краю міста.

Адже на краю міста оживає настрій, який так подобався мені в юності, коли я починав пізнавати для себе ще не пройдений світ, пізнавати смак реальності. Нехай цей настрій – лише мить, лише точка на нескінченних силових лініях вічності, атом на божественній небесній орбіті – байдуже...

Але ця мить тягне до себе, як ковток свіжого повітря.

Мить на високій небесній орбіті.

Семантичний Всесвіт

Зимовим вечором я йшов на кухню, щоб поставити чайник, і раптом побачив з темного коридору, як за вікном на небі спалахнула яскрава зірка. Це знову почав зниження літак, що прилетів, напевно, з Абу Дабі або з якогось іншого далекого й екзотичного місця... Хотів написати з Дар ес Салама, але звідти до Києва прямих рейсів немає – надто далеко. Однаково через Дубай або Абу Дабі.

Цей яскравий вогник, що поступово опускався вниз десь над Дарницею, світив перед вікном хвилин п'ять, не менше, і я зрозумів, що літак почав знижуватися кілометрів за сто від Києва. Мабуть саме над нашою хатою в селі серед лісів і гір, замешаною зараз глибокими снігами. Там часто пролітають літаки, що йдуть на посадку в Бориспіль.

А ніч була чистою і морозною, зірки мерехтіли в чорному небі. Перед вікном було три зорі Оріона, і знову в глибині ночі відкрилася переді мною чарівна брама семантичного Всесвіту – цілого світу думок, почуттів і спогадів. Створеного високими енергіями світу мрії та міфу, непідвладного часу та суєти повсякденності.

А коли перед тобою відкривається така брама світу мрії та міфу, тоді вже не настільки важливо, де ти перебуваєш – у холодному Києві, далекому селі на Канівщині чи на сонячних Мальдівах; стоїш на кухні перед вікном, де в коліна гріє батарея, або сидиш перед сільською хатою біля нічного вогнища під морозними зорями.

Тому що коли входиш у потік, він несе тебе за собою.

У глибини семантичного Всесвіту, який не має кінця.

Божественний мінімалізм

У короткі зимові дні, коли сильні морози і яскраве сонячне світло, до мене приходять настрої божественного мінімалізму. У цьому настрої розумієш, що серед такої звичної для багатьох людей життєвої суєти насправді мені так мало потрібно... І тоді небесне світло морозного зимового вечора, що лягає на стіни порожньої кімнати, стає важливішим за будь-які найсерйозніші людські справи.

Коли в прагненні до божественного мінімалізму послідовно починаєш відмовлятися від усього зайвого, від усього несправжнього, іноді стає навіть страшно, що так можна відкинути більшість із того, що цінують люди навколо тебе. І залишитися в порожнечі, навіть якщо це порожнеча найвищих небес.

Що поробиш, така моя доля. З дитинства, з юності, небесні світи приваблювали мене більше ніж земні¹². Навіщо опиратися цьому, якщо так хоче душа?

А коли настане час залишити світ – а рано чи пізно такий час прийде, – це буде логічним завершення ідеї божественного мінімалізму. І тоді я тихо й непомітно відкрию у своєму серці невидимі двері, щоб через них полетіти в небеса.

Піду, не залишаючи слідів.

Як птах, що летить у вирій...

¹² Це не релігійність, вона мені не властива. Щось зовсім інше, ближче до поетичного бачення світу.

Тут і зараз

Перед вікном на острові є піщаний мис – колись ми часто бували на ньому з моєю подругою, тоді там ще був чистий пісок. Звідти було добре видне все місто, а вечорами – сонце, що заходить над ним. А з іншого боку мису ввечері з'являлася тінь від кущів, і там так приємно було лежати на піску біля води... Дивитися у вечірнє синє небо, куди наші душі летіли легко й вільно, як два дніпровські птахи.

Потім на цей мис наїздили дорогу, на березі з'явилося багато битих пляшок та іншого сміття – неминучі сліди перебування людей. І ми перестали бути там – у такому вигляді цей пляж став не потрібний вільним мандрівникам, що звикли до незайманих берегів. Але у вікно я його бачу щодня.

Через багато років узимку я прийшов на піщаний мис по льоду – згадати колишнє. Напевно, у другій половині життя це нормально – згадувати миті з першої половини. Миті з тих часів, коли спогади цікавили найменше. Не те, щоб їх не було – спогади завжди можна знайти, але в ті часи приваблювало тільки сьогодення. Тут і зараз.

Це були роки захоплення психологією й психотерапією, а в тій традиції часто згадують слова «тут і зараз», протиставлені «там і тоді». Ідея бути «тут і зараз» а «не там і тоді» запам'яталася мені, можливо, найбільше з тих захоплень.

Ми так і жили в ті роки, – у стилі божественного мінімалізму, хоча й не дуже замислювалися про це. Жили сьогоденням, сп'янілі від смаку того, що «тут і зараз».

Усе буде добре

Коли я був молодий, то ще не знав, чого хочу від життя. Точніше, знав нечітко – хочу свободи і нескінченності розкритого переді мною світу. А от чим в цьому житті займатися, я ще не дуже розумів, були тільки дуже загальні фантазії про це. Але коли наставала весна, і я йшов вулицями міста, саме Життя – та метафізична стихія Життя, ім'я якої хочеться писати з великої літери, – упевнено казало мені: «усе буде добре».

Розслабся, хлопче, і тоді в тебе все буде добре.

Щоб почути голос самого Життя, я дивився в небо на південному сході, а потім задавав Життю (а може, небесам) питання, – так, як задавав би його своїй коханій: «Скажи, а що ти думаєш про...»

І Життя завжди відповідало мені.

Воно не обдурило – були на моєму шляху і свобода, і любов, і нескінченність світу, і багато цікавих справ, які захоплювали душу.

Адже якщо я вірив тоді комусь беззастережно, так це йому – Життю. І небу на південному сході.

Під недосяжним небом

Коли я читаю слова львівського поета 1930-х років Богдана Антонича «під небом недосяжним і безмежним» – як сп'яняється моя душа цими словами! Здається, ще трохи – і вона полетить, як птах, у це небо – «недосяжне і безмежне».

І знову розкривається переді мною невидима брама світу мрії та міфу – як би його не називати, «семантичним Всесвітом» думок і почуттів, примарним світом невидимих високих енергій, чи якось ще...

Як не називай його – це мій світ, і в ньому відбувається танець мого життя й сплітається візерунок моєї долі. Може, для когось ці танець і візерунок загадкові й прекрасні, а для когось – взагалі не цікаві фантазії якогось придурка. Але вони мої, і цим усе сказано.

Адже саме в цьому, моєму світі я йду шляхом, що не має кінця.

Під небом недосяжним і безмежним.

Білий чайник

Один давній друг подарував мені на день народження білий порцеляновий англійський чайник Wilmax – гарний чайник, я його одразу полюбив. Білий англійський чайник і червона китайська чашка стоять у мене поруч – вони добре виглядають разом. Як іноді чоловік і жінка добре виглядають поруч один з одним.

А коли в середині дня в мою кімнату ненадовго проникає сонячний промінь, він освітлює чайник і чашку зсередини, і вони стають напівпрозорими. Як дві екзотичні квітки, назви яких я не знаю – біла і червона.

О, цей сонячний промінь у бездоганній білизні, яка нагадує про білі будинки південних країн під пекучим сонцем.

У цьому промені цілий світ...

Оболонська мрія

Одного разу в травні я вийшов з будинку рано вранці і тінистими прохолодними дворами пішов убік великого супермаркету за всякими повсякденними покупками. У цю пору року зеленіла свіжа трава, цвіли білі й рожеві акації. Поки я неспішно йшов тихими дворами, то раптом зрозумів, що велика «Оболонська мрія», як я її називав колись, вже здійснилася.

З давніх часів моя лінія долі розділилася на два шляхи. Один був пов'язаний із творчістю та вулицями Міста Вічності, інший з життям «сонячного мандрівника» на дорогах – спершу Придніпровської України, а потім інших країн і континентів.

На дорогах народилася велика мрія про альтернативне життя і про дім серед лісів і гір – «Дім Вітру», чарівний інструмент вітру сили. Шлях до цієї мрії був тривалий і складний, чимало зустрілося на ньому труднощів, і не все виходило так, як хотілося. Але ця мрія здійснилася. Ставши досягнутою, вона тепер звична, як пісня – пісня, до якої немає чого додати, і немає чого з неї забрати.

А на вулицях міста була інша мрія – поселившись на північній околиці наприкінці 1980-х років, я назвав її «Оболонською мрією». Ця була мрія про творчий спосіб життя в людському світі. Спосіб життя, у якому сполучалися б креативні пошуки, гроші і шлях «вільного поета», що простягнеться від земної повсякденності до самої далекої небесної безмежності. Тієї безмежності, якої в небесах над містом не менше, ніж на польових дорогах мандрів.

І сьогодні я зрозумів, що ця велика мрія теж здійснилася. Вона також стала як пісня, до якої немає чого додати. Натхненний цими двома піснями в серці, я йду далі – між квітучими білими й рожевими акаціями під оболонськими небесами.

Де разом здійснюють свій вічний шлях Сонце й Місяць.

Шукачі позамежного

У сонячний і вітряний день, насидівшись на вечірньому Пляжі Призахідного сонця у спогляданні синіх небес над Дарницею, я захотів вирушити туди. На тихих тінистих вулицях, схожих на глибокі ріки, легко відчутти настрої повноти буття. Можна довго міркувати про те, що таке повнота буття, але навіщо? Вона як любов. Коли вона є, то просто є, і слова тут зайві. А коли немає – то її немає.

Колись у такому настрої повноти буття ми з моєю подругою любили гуляти цілими днями, щоб пройти через усе місто, від краю до краю. Та що там місто, у такому настрої не важко повірити, що можна легко пройти через половину світу, а може й через весь світ – від краю до краю.

Є в цьому настрої особлива енергія, особлива сила, і вона надихає на те, щоб «пройти через весь світ». Ця енергія створює почуття польоту й танцю – божественного танцю життя.

Але залишається питання – якщо в такому польоті й танці пройти через весь світ, то для чого? У молодості, коли такий настрої частіше розцвітає в душі, над цим питанням мало хто замислюється. Один готовий пройти через весь світ щоб довести самому собі, який він сильний, а хтось інший – щоб стати знаменитим і привернути до себе увагу.

А ми ще в ті далекі роки знайшли свою відповідь. Шлях через світ і через життя ми проходимо, щоб долетіти до самих далеких і позамежних небес, а потім зуміти повернутися на землю.

Адже ми – шукачі позамежного.

Небо й земля

Щороку в середині травня мені подобається спостерігати за прильотом стрижив – вони з'являються в місті зненацька. Ще вчора їх не було, а наступного дня вже можна почути свист над дахами будинків. Залишають вони наші краї зазвичай на початку серпня – першими з перелітних птахів. Пташенята підросли, і стрижа́м тут більше нема чого робити.

Для мене стрижі стали одним з нагадувань про період життя на початку 1990-х. Це був яскравий час – як для когось епоха 1960-х. У нашій країні в повітрі відчувався дух свободи й підприємництва, і здавалося, що будь-яку справу легко реалізувати – потрібно тільки захотіти. Один з моїх друзів зайнявся перспективним бізнесом, і я теж міг би піти цим шляхом.

Але в мене тоді з'явилися важливіші захоплення – трансперсональна психологія й психотерапія, а також нові знайомі в Каліфорнії, які люб'язно запрошували мене туди на різні тусовки. Були серед цих знайомих Станіслав Гроф, Майкл Мерфі, Фрітьоф Капра та інші відомі в тих колах люди. У настрої тієї епохи здавалося, що потрібно тільки захотіти, і завтра я опинюся в Штатах, в Есаленському інституті, а гроші на дорогу та віза – усе це якось саме собою вирішиться... «друзі допоможуть».

Я називав той фантастичний час епохою цілісності буття – цілісності, тому що в житті зустрілися й гармонійно співіснували Небо й Земля, Сонце й Місяць – саме далеке космічне позамежне й найближче повсякденне земне. Виявилося, що повсякденне й земне можуть ставати не менш чарівними, ніж далеке й позамежне.

Символами того часу стала джазова музика, золоте осіннє листя в київських парках (букети з нього любила збирати моя подруга) і стрижі. Чому саме стрижі? Хто знає... але вони запам'яталися з того часу, коли все в житті здавалося можливим, а всі двері світу були відкриті.

Коли йшли один одному назустріч небо й земля.

Філософія вільного пошуку

Шукаючи у своїх мандрах містом смак реальності та мить вічності – мить настільки ж рідкісну в повсякденному житті, як дорогоцінні камені в природі, – я ніколи не знаю заздалегідь, що саме я шукаю, і що світ подарує мені цього разу. Такий вільний пошук – ціла життєва філософія відкритості й прийняття всього.

А якщо бути відкритим світу, тоді справді на шляху починаєш усе частіше зустрічати мить вічності – сонячний промінь, що торкнувся обличчя, чи східний вітер; запах далекого диму чи тихі звуки невідомої музики... Або посмішка незнайомої людини в автобусі – нехай і не мені адресована, а комусь зовсім іншому...

Така ця філософія й практика – шукати, не знаю що. І знаходити дорогоцінні та яскраві миттєвості життя.

Миттєвості, коли справжність світу відчувається з усією очевидністю.

На край світу

Іноді хочеться викинути все непотрібне, як старий зношений одяг, щоб залишитися в чистій порожнечі й свободі – і полетіти на край світу, на край землі. А коли старе відкинуте, а нове ще не знайдене, тоді знову, як у роки метафізичної юності, виникає особливий настрій, коли перед тобою безліч різних доріг. І світ показує багато відкритих дверей – потрібно тільки захотіти, і вони легко відкриються. У всякому разі, так здається в цьому настрої. І, як в юності, здається, що всі жінки на вулицях міста посміхаються саме тобі – потрібно тільки захотіти, і вони підуть за тобою. Може навіть і на край землі.

О, ці випадкові посмішки на вулицях міста, на шляхах і лініях життя – вони в юності кликали на край світу, кликали вічною обіцянкою чуда, обіцянкою повноти буття, а може – просто щастя. Я вірив цим обіцянкам, і готовий був кинути все, щоб піти за такою посмішкою на самий край землі.

Добре, що була така віра. Вона робила молодість – молодістю з усіма її пригодами, а душу – живою і справжньою. Тому що далекий шлях за мрією надає життю сенс і значимість, які не заміниш нічим іншим.

І тоді так легко й просто йти лініями життя й долі – йти за своєю мрією до самих далеких обріїв.

На край землі.

Замкнена на себе хвиля

Моя доля – шлях аскета великої порожнечі. Може, це не зовсім життя аскета з погляду буддійського ченця – у мене є дружина, машина, квартира. Але є у всьому моєму житті дещо інше, що зв'язує життя в одне ціле – всесвітня порожнеча в основі буття. Буддійська ідея, що зачарувала мене ще в юні роки, коли я відчув смак цієї великої порожнечі... Словами її не описати, можна тільки відчути.

Порожнечі, здатної надавати життю – і навіть банальній повсякденності, – таку свободу і легкість, яка не зрівняється ні із чим. А коли прийшло усвідомлення цієї великої всесвітньої порожнечі, тоді всі пристрасті матеріального світу, уся ця боротьба за багатство, славу й самоствердження в суспільстві стали здаватися другорядними на тлі вічної гри високих енергій у всесвітній порожнечі.

Про нестерпну легкість буття сказав один письменник, що прославився цими словами. А я напишу про нестерпне блаженство великої порожнечі буття.

«Увійди у свою самотність без страху, і тільки там ти зможеш знайти свій внутрішній центр, свою сутність» – згадалися мені слова одного мудреця. Ніхто не каже, що потрібно бути весь час одному. Але якщо хочеш знайти свій внутрішній центр, потрібно щоб у житті було багато добровільної самотності. Адже спілкування з іншими людьми, яким би приємним воно не було, веде в інший бік від власного внутрішнього світу і внутрішнього центру.

А там, у своєму внутрішньому центрі я знайшов велику порожнечу. Тому тепер моє життя і моя доля – це шлях аскета порожнечі буття, шлях замкненої на себе хвилі. Головне, що цей шлях мій, що він починається із глибини мого серця, зі знайденого внутрішнього центру, а не із книг і не з вигаданих міфів. І проходить потім через усе життя.

Lux Futura

Серед місць у місті, що приваблюють мене, є один новий будинок у Дарниці, на улюбленій вулиці біля легендарного Бульвару Високих станів. Так легко й вільно дихається душі моїй на цій вулиці, що веде в нескінченну даль життя – на південний схід.

Новий будинок разом з декількома іншими недавно з'явився, в ньому ніхто ще не живе. Але в його порожніх вікнах є поклик – вічний поклик майбутнього. І що з того, що наше життя має початок і кінець, що ми були колись молоді, а потім старіємо, щоб зникнути в небутті. Коли нас не буде, нескінченність життя й поклик майбутнього залишаться у світі – для інших.

Я завжди любив нові будинки, і колись замолоду навіть мріяв постійно міняти квартири, щоб вони були в новобудовах на околицях міста. Гарна ідея, тільки вона потребує певних фінансових можливостей, які не завжди є. Або ж потрібно займатися бізнесом з нерухомістю, як мій один мій друг – купив у кредит, перебудував, прикрасив, пожив трохи, потім продав дорожче, повернув кредит, і купив нову квартиру.

Для мене ж мрія про те, щоб міняти квартири, залишилася лише мрією. Але коли я йду вулицею повз новий будинок, що піднімається високо в дарницькі небеса, я відчуваю в цьому будинку незліченні лінії долі великої кількості людей – лінії, що йдуть далеко у майбутнє. Вони будуть починати тут нове життя, будуть святкувати новосілля, радіти народженню дітей, придбанню нових диванів чи машин.

А лінії долі будуть вести їх у нескінченність майбутнього.

Ту нескінченність, з якої вічно ллється назустріч нам невидиме небесне світло – Lux Futura.

Cosmic Factory

У Києві на Оболоні є Північний міст через Дніпро. Він перед моїми вікнами, і я бачу його щодня – у світлі ранку або ночами, коли мостом тече потік вогників машин. Бачу і зараз, коли пишу ці слова.

Під знаком цього мосту пройшла більша частина мого життя. Спрямована в небо конструкція з вузької бетонної опори та натягнутих тросів схожа на якусь піраміду, або таємничий космічний механізм – Cosmic Factory. Механізм перетворення небесних енергій нескінченності в щось інше, доступне людям – творче натхнення, наприклад.

Іноді в сонячні осінні дні я ходжу на міст споглядати бездонну глибину небес – а з мосту, високо піднятого над рікою, усе місто добре видно, від одного краю обрію до іншого.

Міст побудували в 1976 році недалеко від пристані «Вигурівщина», на якій я в ті часи іноді бував. Ми їздили туди із друзями та подругами студентських років у походи, з наметом, гітарою та вином, переправляючись на катері з Подолу, від Спаського причалу.

А в 1976 році – у рік Дракона, який завжди приносить зміни – я пережив дещо особливе. То був смак реальності, докладно описувати який зараз ні до чого – я вже багато разів говорив про це у своїх книгах.

У тому далекому році Дракона доторкнулася до мене небесна нескінченність, надавши життю нові сенси й напрями. Завдяки цьому всі захоплення йогою, буддизмом і «високими станами свідомості» з красивих слів, прочитаних у книгах, раптом стали для мене реальністю, яка повела за собою – на все життя.

А Північний міст, побудований у цьому самому році, одразу привернув мою увагу і став одним із символів нових інтересів. Я пам'ятаю, як в 1976 році йшов з однієї дівчиною через міст, на заході до обрію опускалося червоне сонце, і це була красива мить. Попереду на правому березі тільки починали будувати Оболонь, Троєщина ще не з'явилася. Усе навколо було пустельним, безлюдним і незайманим; зрідка якась машина проїжджала через міст раз за десять хвилин.

А над головою було безкрайне небо, і нескінченність – сама Нескінченність – так ласкаво простягала до нас свої руки й

кликала за собою, обіцяючи попереду ціле життя. Життя, наповнене творчістю й пошуками позамежного.

Пройшло багато часу – декілька разів наставав рік Дракона.

Нескінченність небес дотрималася своєї обіцянки – життя в пошуках позамежного вдалося. Може воно виявилось не таким, як мріялося в далекому 1976-му – це часто буває, – але воно безперечно вдалося.

Закінчується черговий¹³ рік Дракона. У його гаснучому світлі всі десятиліття зливаються в моєму серці в щось єдине, цілісне і яскраве, де вже немає ні окремих спогадів, ні подій, ні імен людей, з якими доля зводила мене на цьому шляху. Залишається тільки сам дух епохи езотеричного життя.

Залишається прозора субстанція вічності, схожа на сині космічні небеса над мостом. Що сказати ще про цю субстанцію вічності? Усі спогади належать минулому, і від того в них є деяка ностальгія. Але ця субстанція не належить минулому.

Чи належить вона майбутньому?

І чи є це світло вічності тим самим Lux Futura?

Хто знає...

¹³ 2012 рік.

Дім біля пляжу

Моя квартира в Києві недалеко від пляжу. Я її так свідомо обирав, коли багато років тому вирішив поселитися на Оболоні, щоб вести пляжний спосіб життя. Найближчий пляж невеликий, він не самий чистий і комфортний, але до нього йти десять хвилин, і це головне. Можна вийти на пляж у будь-який момент, пройтися або під сонцем, або тіністими зеленими дворами – як захочеться, – і через півгодини повернутися додому.

Щось у ньому є, у цьому маленькому пляжі. Ранком там яскраве сонце й чиста вода, попереду видно блакитні далі, зелені острови та місто на обрії. Коли я спускаюся на цей пляж теплим бетонним схилом набережної, я одразу потрапляю в простір сонця, літа, води й вітрів, що летять над рікою – усього того, що я так люблю й що супроводжує мене все життя.

Хоча пляж аж ніяк не назвеш незайманим, що мені до того – у місті зараз скрізь так. А я наче вільний птах – живу у своєму світі та співаю власну пісню, не звертаючи увагу на те, що мене не стосується. Головне, що на пляжі є маленькі рибки в чистій воді, золотавий пісок під ногами й холодна глибина. А коли відпливаєш від берега, над головою яскраве синє ранкове небо з перистими хмарами...

Нескінченність... Вона тут зовсім поруч.

І голоси людей на пляжі цьому не заважають.

Коли я ходжу сюди, то не беру телефон, і можна забути про всі справи й на деякий час розслабитися, спостерігаючи, як над іншим берегом десь далеко починають збиратися грозові хмари. Але вони прийдуть сюди ще не скоро, і поки можна безтурботно спілкуватися із сонцем...

А коли хмари все ж таки наблизяться, і за рікою загримить перший грім, я не поспішаючи повернуся додому, де з вікна видно той самий пейзаж – синя ріка, біле місто вдалині, зелені острови та грозові хмари...

У таємничому й прохолодному сонячному напівморку моєї кімнати, де звучить тиха музика, я буду перекладати камінчики, знайдені в піску на пляжі. А на підлозі буде повільно пересуватися сонячний промінь, що проникає через бамбукові штори.

От такий він, дім біля пляжу.

У спогляданні далі

Улітку, коли починається спекотний сезон, іноді бувають дні з сильним вітром. Тоді небо стає чистим, як блакитний океан, сонячне світло сяє, а білі хмари над обрієм здаються далекими островами і архіпелагами.

Ранком, збираючись на свій «Пляж висхідного сонця», мені подобається стояти біля вікна і дивитися на місто вдалині за рікою, пізнаючи там знайомі будинки й вулиці, з якими багато чого колись було пов'язано. А сьогодні з далекої труби на самому обрії раптом почав підніматися дим. «Готуються до зими, печі перевіряють». І думки про зиму повели фантазію далеко...

Як дивно, влітку, коли все життя радіє теплу, птахи кружляють у небі, а діти купаються в річці, думки летять до далекої зими, коли на землю опускається з небес космічний холод, ріки сковує лід, а сніг блищить на холодному морозному сонці міриадами райдужних іскор.

Є в цьому тяга до чогось далекого і нереального...

Що це? Поклик забуття?

Чи може – просто прагнення до всього далекого.

Адже я – споглядальник далі.

І така моя доля.

Infinity Beam

Наприкінці липня дні стають трохи коротшими, а сонце опускається нижче. І тоді знову, як у травні, сонячний промінь починає потрапляти в мою кімнату. Це він – промінь нескінченності, що приходить у земний світ із глибин неймовірної небесної далі. Спершу він освітлює рожеву раковину із тропічних морів Індонезії, потім червону китайську чашку із чорними ієрогліфами, а після того потрапляє на букет сухих польових квітів з пагорбів на околицях Букрина. І в серці оживає знайомий настрій, що прийшов до мене в травні в моєму домі серед лісів і гір, коли невелика пляма яскравого світла, вузький промінь, – посланець Стихії Сонця, – приходив із самої далекої нескінченності й досягав земного буття, щоб освітити букет червоних, жовтих і білих квітів.

Цей промінь, досягаючи земного буття, робить чарівним усе, чого він торкається. Він запалює світ навколо яскравими кольорами, змушуючи його сяяти та іскритися, як нескінченний карнавал. І тоді всі ці інсталяції з таємничих предметів у моїй кімнаті стають декораціями на сцені незбагненої божественної гри. У центрі цієї сцени – химерний храм, створений зі старого сільського глиняного горщика, маленьких обкатаних водою корчів, зібраних колись давно на райському у ті роки узбережжі Бучацьких гір, і всяких підвішених на тонких нитках дрібних екзотичних штучок з Південно-Східної Азії.

І коли разом із сонячним променем, що проникає ранком в кімнату, цю сцену освітлює Промінь Нескінченності, на ній починається гра породжених уявою таємничих чарівних істот, що виходять із глибини глиняного горщика.

А коли сонячний промінь, пройшовши призначений йому небесами шлях, залишає кімнату, усе згасає, сцена порожніє, таємничі істоти повертаються у свій чарівний горщик, і знову залишається лише те, що можна бачити оком завжди – старе потемніле дерево, кераміка, камені й морські раковини.

Але промінь нескінченності встиг увійти в моє серце, він кличе за собою, кличе залишити всі суєтні земні справи і вийти з дому, щоб поринути в літню стихію води, пронизану яскравим сонячним світлом.

Альтаїр і Вега

Однієї ніччю яскраві зірки за вікном розбудили спогади про далекий 1982 рік і про подругу того часу. Коли було вже за північ, усі шуми в будинку давно стихли, а на вулицях перестали їздити машини, ми лежали в тиші, обійнявшись і дивлячись у вікно на яскраві зірки, що мерехтіли і переливалися в небі. У місті нечасто їх побачиш у всій красі, але сьогодні була особливо прозора ніч. Я показував моїй коханій сузір'я, розповідаючи, як вони називаються. Перед нами було дві зірки, – напевно, Альтаїр і Вега – які зустрілися в небесах і разом проходили свій шлях.

А потім розповідав про яскраві зорі в Трахтемирові, а ще читав по пам'яті вірші одного приятеля з нашої давньої трахтемирівської компанії. Це була одна із тих хвилин, коли душа, окрилена любов'ю та енергією молодості летіла в небеса – туди, де світили Альтаїр і Вега, – і було неважливо, що з нами буде далі, як піде життя, і чи будемо ми взагалі разом.

У такі миті вічності ніхто про це не думає.

У такі миті – тому вони й називаються миттєвостями вічності, – ніхто взагалі ні про що не думає, а дозволяє собі полетіти в небеса – до зірок.

Туди, де плывуть по небу разом Альтаїр і Вега.

У світлі небесної нескінченності

На вулиці Райдужній я зайшов у маленький магазин випити кави. Випадковий звичайний магазинчик, я ніколи в ньому не був... Але там я побачив особливо красиве світло небесної нескінченності, що лилося з півночі.

Тільки взимку в морозні сонячні дні буває таке світло, і поки я пив каву, дивлячись через вікно на небо з візерунком перистих хмар, думки мої полетіли кудись далеко.

Колись давно я вперше побачив світло небесної нескінченності, яке мене одразу зачарувало. Я зрозумів, що є в ньому щось божественне, щось таке, що асоціюється зі словами з якихось містичних книг – «всесвітня любов» або «світло абсолюту».

З того часу у світлі небесної нескінченності проходить усе моє життя. Інші займалися бізнесом, багатіли, досягали популярності та будували розкішні будинки, а я був зайнятий своєю справою. Я перебував у світлі небесної нескінченності, заворожений вічною грою цього світла. І можливістю брати участь у цій грі, подарованою мені долею.

Чи шкодую я зараз, коли більша частина життя вже минула, про свій вибір на користь небесного світла?

Ні, не шкодую.

Тому що у кожного своя доля.

І моя доля – перебувати у світлі небесної нескінченності.

Не залишаючи слідів

Коли починається весна, у спогадах спливає літній світ за вікном... зелений і квітучий, осяяний сонцем, цей яскравий світ розкинувся під синім небосхилом.

Він кличе втекти кудись далеко, забути себе й розчинитися в потоці життя. Ми завжди йшли за його покликом – довірливо, без жодної думки про те, що світ нас обдурить.

І він нас не обдурив.

Такий він, наш позамежний шлях, яким ми обійшли весь світ, не залишаючи слідів. Хіба залишаються сліди на піску – і на берегах Дніпра, і тим більше на берегах далеких океанів? Хіба залишаються на небі сліди перелітних птахів і білих хмар?

Так і ми – пройшли через весь світ, не залишаючи слідів на лінії життя.

І навіть на лінії щастя.

Ми були як боги

Коли я виходжу з міської квартири і закриваю за собою двері, перше що я бачу – світло на стінах під'їзду. Не має значення, що стіни ці не дуже чисті, і що фарбували їх дуже давно – адже суть не в цьому. І небесному світлу однаково, яких стін воно торкається.

У цьому світлі – усі роки нашого життя, і всі дороги мандрів серед гір і лісів, вулицями міста чи в далеких країнах. Адже всі наші подорожі починалися із цього світла на стінах під'їзду, де ми спускалися сходами. У цих подорожах нам насправді було потрібне тільки це манливе світло, що вело за собою у саму далеку даль. У цьому світлі все здавалося настільки значущим... у цьому світлі ми самі були як боги. Принаймні так іноді здавалося.

А небесне світло на стінах нікуди не зникло, воно так само кличе втекти за обрій, щоб розчинитися в цьому вічному чуді, ім'я якому – життя, ім'я якому – світ.

Світ цей зрозумілий і простий, – яскравий і ясний, із синім небосхилом і білими хмарами над містом. Світ розкривається перед нами нескінченно далеко – як небо, у якому вільно летять птахи. Потрібно тільки захотіти, розправити крила – і можна легко полетіти на самий край землі. А може навіть ще далі.

Тому нам і здавалося іноді, що в такому ясному небесному світлі ми були як боги

Моє покоління

Моє покоління жило в той час, коли світ став відкритим – всякі диктаторські режими зникли у різних країнах, і вони стали доступні для мандрівників. Можна сперечатися, чи краще стали жити люди в тих країнах, але я зараз не про це. Це політика, а для вільного мандрівника важлива була сама можливість мандрувати всім світом від краю до краю – від білих снігів Непалу до білих пісків острова Занзібар. Ця можливість сп'яняла тоді найбільше – навіть більше, ніж самі подорожі. Знання, що якщо тебе покличе далекий обрій, ти легко складеш свій рюкзак, забронюєш квитки на літак і вирушиш на край світу – куди очі дивляться. Може в Індонезію, а може в Південну Америку...

У відкритому світі далекі обрії так звали до себе... І не важливо, чи були це обрії Патагонії, чи обрії на берегах Дніпра. Важливо, що блакитні далі дарували душі крила, а головне, що була віра – будь яка мета досяжна, навіть сама неймовірна, а всі двері світу легко відкриваються перед тобою... І ця віра разом з відкритістю світу перетворювала життя на політ – у блакитну даль.

Коли нас не буде

Іноді буває так приємно пройтися Бульваром Високих Станів у Дарниці, під прекрасним вечірнім небом з рожевим візерунком хмар. За годину до заходу сонця тут починається це таїнство, ця містерія нескінченності неба, незмінна й вічна, як саме життя¹⁴.

Колись ми ходили цим бульваром, і душі наші летіли в синю безмежність вечірніх небес. Але настане час, коли нас не буде на світі – ми зникнемо, як усі живі смертні істоти.

А бульвар залишиться, і залишаться над ним небеса.... А ще залишиться легенда з моїх книг про те, що десь у місті Києві є Бульвар Високих Станів свідомості, і що колись давно там ходили молоді чоловік і жінка – шукачі позамежного.

Може хтось інший буде йти цим бульваром на схід, і душі їхні будуть так само летіти у вечірні небеса.

Адже на Бульварі Високих Станів є така можливість – тому в нього і така назва...

¹⁴ Не буду обманювати, в самому бульварі серед старих будинків немає нічого особливого чи красивого. Ми самі його зробили колись легендарним Бульваром Високих Станів, а для місцевих мешканців це просто місце, де можна посидіти на лавочках.

Дорога ця не має кінця

У місті мені подобається іноді ходити широкою та прямою дорогою, що йде через Південний міст і далі уздовж лінії метро. Давно, на початку 1990-х, коли цю дорогу тільки будували, ми з Тіною бували тут на безкрайніх пісках, що простягалися до самого обрію. Потім на пісках виросли нові будинки – ціле місто, майже незнайоме мені багатолюдне місто.

Одного разу весною я йшов цією дорогою на схід, ліворуч і праворуч були нові будинки, а попереду – високі й далекі небеса. І так легко й радісно було на душі від того, що попереду ця безкрайня даль, і є куди йти.

Хотілося, щоб цій дорозі не було кінця – як і дорозі життя. Адже життя – це теж дорога. Дорога, на якій так легко забувати себе й входити в потік існування, потік буття й часу...

Забудь себе, будь у потоці. Забудь себе, забудь про свою недосконалість слабкої смертної людини... Якщо не можеш звільнитися від недосконалості – тоді просто забудь себе.

І тоді ти станеш як порожній бамбук, і буде в ньому звучати вітер Всесвіту, який співає ту пісню, що не має ні початку, ні кінця: «Забудь себе, будь у потоці, і тоді цій дорозі не буде кінця».

І тоді ти будеш легко й вільно текти разом з потоком існування.

І все в житті буде так просто.

А дорозі цій не буде кінця.

Відлуння минулих років

Коли літом і восени 2024 року я перекладав «Пісні Нескінченності», ці чарівні пісні давньої епохи зазвучали в моєму серці з новою силою. А після того, як закінчив переклад, зазвучало дещо нове – відлуння цих пісень. Так би мовити, психоделічний флешбек, як це називають у дуже розумних книгах. Цим відлунням я вирішив поділитися з тими, хто колись буде читати ці рядки.

Небо осені

В жовтні 2024 року багато днів тривала сонячна і тепла погода. На деревах жовтіло листя і шелестіло під ногами в київських парках. А небо майже кожного дня було вкрито загадковим срібlistим візерунком високих перистих хмар.

О, це небо золотої осені! Все життя воно вабило мене своєю одвічною загадкою. Може для багатьох немає в тому ніякої загадки – ледве помітні осінні хмари на чистому небі, от і все. Але для мене ці небесні течії та примарні ріки нагадували про щось незбагненне – може про того Великого Геймера – космічного павука, який заради власної гри виткав ці волокна і створив з них весь світ.

А може про павутиння Сансари, як буддисти називають земне життя. Для них це павутиння обплутує як пастка людину і змушує її страждати. Хоча хіба земне життя це одне тільки страждання? Мабуть, для більшості людей страждання і насолода перемішані в ньому приблизно порівну.

Для мене небо осені з його павутинням нагадує про якесь небесне блаженство. Сидиш у кріслі, дивишся у вікно на візерунок далеких хмар, срібlistих удень чи рожевих ввечері, і хочеться розчинитися в цих потоках небесного блаженства...

А може насправді цей візерунок неба осені то взагалі не тенета Сансари, а незбагненне павутиння самої Нірвани...

Південний міст

У Києві, цьому стародавньому Місті Вічності, життєвий простір завжди був розділений в моїй уяві на три частини з різними настроями. Одна частина йшла від історичного центру міста з храмом Софії на захід. В цій частині міста я бував найменше, вона мене чомусь не приваблювала.

Інша частина йшла на північ, в сторону Вишгорода і Межигір'я. Її символом для мене був Північний міст, і в цій частині на Оболоні я прожив більшу частину життя. У світі Північного мосту головною темою була інтроверсія і занурення в глибини себе. А символом цього занурення стало небо метафізичної Півночі та Полярна зірка.

А є ще світ Південного мосту, з нього в моє життя прийшла дівчина з волоссям кольору сонця. І сам цей світ живе під знаком екстраверсії та сонячного світла, яке блищить на водах Дніпра. Адже ця вічна ріка бере свій початок десь у безодні метафізичної Півночі, а тече вона на метафізичний сонячний Південь.

Там, куди віками прагне текти наша ріка, життя здається легким і безтурботним, і саме туди завжди летіла моя мрія – мрія вічної юності...

Дракон

Колись давно, у 1980-х, я вже писав про рік Дракона у книзі «У пошуках вітру сили». Ще тоді я збагнув, що для мене рік Дракона має здатність змінювати життя. Я не фанат китайського календаря і нескінченних розмов про те, чим Дракон відрізняється від Зайця чи Тигра. Мене цікавлять реальні речі, і незалежно від того, що там казали чи писали у давнину китайці, я дивлюся тільки на те, що це значить для мене та мого шляху.

У 2024 році коли настав черговий рік Дракона – шостий у моєму житті, п'ятий у житті свідомому – він справді приніс великі зміни. Не завжди вони були приємними, часто драматичними (і це не пов'язано з війною), але я тоді усвідомив головну сутність Дракона.

Для мене він символ смерті та відродження. Як казковий птах Фенікс – згоряє, щоб народитися заново. Не буду переказувати психологічну теорію циклів смерті та відродження, про це багато писав у своїх книгах мій віртуальний друг Станіслав Гроф. А коротко суть така. Більшість людей один раз народжуються і один раз вмирають за життя. У наступному житті це повторюється (я вірю у перевтілення душі в новому тілі). Тому для більшості оновлення недоступне – в юності та молодості їхня душа цвіте квітами мрій, як дерево навесні. Потім квіти опадають, можливо дозрівають до середини життя плоди. А може і не дозрівають – в саду дерева не завжди родять. А ближче до старості починається зів'янення, як потроху засихає яблуня. Чи груша.

А деяким людям так би мовити везе. Чи то в них така шаманська доля – не знаю. Але вони за одне не дуже довге життя, десь 80 років, декілька разів переживають свою смерть та друге народження. Мені це дуже близьке, вперше я переживав свою психологічну смерть і нове народження у 1976, коли старі захоплення та інтереси знецінилися, і здавалося що почалося зовсім нове життя. І так кожного року Дракона.

Для мене це добре – постійне відродження та оновлення. Так живе весь природний світ – восени трави в'януть, дерева опадають, деякі тварини впадають у зимову сплячку. Здається ніби все померло.

Але ні, навесні тануть сніги і все знову оживає.

І так без кінця.

Zen Kiss

Жовтневим сонячним ранком я йшов берегом Дніпра до Південного мосту. Колись, в епоху «Пісень Нескінченності», я не раз бував тут. Але за 15 років багато чого змінилося, залишилася хіба що напівзруйнована бетонна набережна, заросла кущами. А там, де на місці села Позняки колись були безкрайні намиті піски, якими ми ходили з моєю подругою – дівчиною з волоссям кольору сонця, – виросло ціле сучасне місто, незнайоме і загадкове. Воно було в мене попереду, туди неслися суцільним потоком дорогі машини, і в небо піднімалися величезні будинки зі скла, бетону і нержавіючої сталі.

Мене завжди приваблював цей напрям – південь, точніше південний схід. Колись давно я написав слова, що під час народження наді мною схилилася прекрасна богиня південно-східного вітру і подарувала мені свій незабутній поцілунок. Він визначив напрям моєї долі шукача позамежного і незбагненого. І коли ми з моєю подругою з берегів озера Тельбін цілими днями ходили тут по чистим намитим піскам, в її очах я теж бачив ту богиню.

А потім богиня південно-східного віру вирішила своєю волею і фантазією створити тут нове місто. Адже вона один із тих деміургів, великих геймерів, які для своєї розваги виткали з потоків високих енергій цілий Всесвіт, тому для неї немає нічого неможливого.

Навіщо їй це місто, населене незліченною кількістю людей з різними настоями і долями? Це частина її космічної гри – створювати різні світи з безліччю мислячих істот, які бачать власними очима світ та насолоджуються власним життям (а іноді страждають – без цього ніяк). А через них бачить створений її уявою світ і насолоджується життям в ньому і вона – Богиня Загадки.

І от тепер я йду берегом Дніпра до цього фантастичного міста, створеного уявою богині. Адже і я учасник її космічної гри, і саме для того вона схилилася наді мною під час народження і подарувала свій незабутній поцілунок.

Тепер я розумію, що то був справжній Zen Kiss...

Іпомея

У київських подвір'ях часто можна побачити влітку квіти іпомеї пурпурової. Це в'юнок із фіолетово-синіми квітами, загалом звичайна на клумбах рослина, яку часто висаджують бабусі.

А мій погляд чомусь зупиняється на цих квітах. Сам їхній колір зачаровує, він натякає на безодню небес, а форма у вигляді воронки нагадує, що ця безодня має здатність зтягувати в себе. Нemoжливiсть опиратися поклику цієї безодні лякає і водночас приваблює.

Щось мені нагадувала назва цієї квітки (яка родом з Південної Америки), схожа на назву бразильського пляжу Іпанема. Щось нагадувала, але я не міг згадати... адже я забув більше, ніж більшість колись знала. Безліч знань було пропущено через себе, деякі з них не мали користі, деякі краще взагалі не знати. А деякі допомагали мені змінювати себе.

Згадав я про іпомею, коли перебирав нечисленні свої книги. Десь в Інтернеті я прочитав про скандинавське прибирання. Його ще називають передсмертним прибиранням, хоча це не зовсім вірно. Справа не в смерті, ніхто не знає, коли вона прийде. Але після досягнення певного віку – скажімо так, пенсійного, – виникає бажання позбутися багатьох речей, які накопичилися протягом життя. В інтелектуала це книги, в музиканта – диски з музикою, в столяра чи будівельника – різні інструменти. Ну і у всіх нас – одяг, колись красивий і модний.

У певний час приходить усвідомлення, що ці речі вже ніколи не будуть потрібні, тому потрібно звільнитися від них. Добре, якщо все можна віддати друзям, а ще краще, якщо вони взагалі є в ті роки, коли більшість життя вже прожито. Ну а те, що друзям непотрібно – в бак для сміття. А куди ще?

Ця ідея чимось захопила мене, і я почав перебирати речі. Дещо віддав друзям, а дещо таке, що друзям було ні до чого, пішло у сміттевий бак. Були там і диски з музикою, були також різні екзотичні книги. Я з повагою до колишніх інтересів загортав їх у пакети і виносив, хоча розумів, що це сплять із побутовим сміттям на заводі «Енергія» біля легендарного озера Вирлиця. І стане все димом, що летить у небеса над Південним мостом.

Була там одна книга англійською мовою – «Storming Heaven. LSD and American Dream». Коли я взяв її в руки, то

згадав про іпомею – це одна з небагатьох рослин, яка має пряме відношення до того, про що написано в назві книги.

Виніс я і цей пакет у сміття. Немає вже тієї книги, як немає вже людей, які колись пішли на штурм небес. Звісно, небес внутрішніх, а не тих, де літають птахи.

Колись не стане і мене.

Залишиться тільки іпомея. Вона кожного літа буде квітнути у київських подвір'ях. І навіть якщо будинки зруйнують ворожі ракети, живуча іпомея проросте на руїнах. Може комусь, кого я не знаю, вона нагадає про тих, хто багато років тому пішов на штурм внутрішніх небес.

Щоб відкрити в собі невидимі двері.

To Beyond Within.

Алекс Родін – псевдонім мандрівника, який народився в Києві, автора російськомовних книг «У пошуках вітру сили» (2000), «Сонце й Місяць» (2004), «Пісні нескінченості» (2010), «Агнія» (2011), «На високій небесній орбіті» (2014), «Гора Одинокого Вовка» (2016), «Під небом недосяжним і безкраїм» (2017), «Шляхами минулого» (2017), «Уздовж Чумацького шляху» (2018), «Magnet» (2021), «Таємний сокровенний рай» (2024).

У 2023 році в Гугл Книгах опубліковані україномовні автобіографічні спогади «Серед кам'яних гір» та український переклад відомої книги «У пошуках вітру сили», куди увійшла також збірка «Сонце й Місяць». Також опубліковано український переклад книги «Агнія», куди увійшов один з ранніх текстів «Монолог пробудженої мрії» (написано у 1999 р.). У книгу «Таємний сокровенний рай» (2024) увійшли переклади збірок «Гора Одинокого Вовка», «Під небом недосяжним і безкраїм», «Дорогами минулого», «Уздовж Чумацького шляху», «Magnet» та інші твори, написані в 2022—2024 роках.

Книга «Пісні нескінченності» (2024) завершує цикл українських перекладів написаних раніше творів. Вона поєднує збірки «Пісні нескінченності» і «На високій небесній орбіті» і присвячена подорожам вулицями міста, де мить вічності чи вітер сили можна відчутти не менше, ніж на польових дорогах Придніпровської України.